

Tabora

BOG NAROD DOMOVINA

1981

EL FORTIN

7-8

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov ● TABOR je last in vestnik Tabora SPB ● Mnenje Tabora SPB predstavljajo članki, ki so podpisani od glavnega odbora ● Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič ● Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Sušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos ● Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 362-7215

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 89.035

NAROČNINA: Argentina 40.000.— pesov; ostale države: posamezniki 15 dolarjev; letalsko 20 dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž Anton Matičič, Igualdad 1110, (1655), J. L. Suárez — Bs. As., Argentina
Telefon: 766-7513.

NAŠA NASLOVNA SLIKA

SRAMOTA NE BO NIKOLI UMRLA! — Če bi bile resične vse mistifikacije o Sv. Urhu in vsa zlodela slovenskih domobrancev, katere si je v blodnjah nespečih noči zločincev izmislila v svoj zagovor režimovska propaganda, ne bi nikdar odtehtale grozodejstev, ki jih je komunistična partizanska sodrga izvršila nad branilci Grčaric in Turjaka že jeseni 1943 v množičnih zakopih Jelendola in Mozlja, iz katerih šele je kot edina možna posledica zrastlo naše dično slovensko domobranstvo, da je potem z zverinskim pokolom teh predanih in razoroženih hrabrih bojevnikov za Boga — Narod — Domovino meseca maja in junija 1945 v gozdovih Roga in drugod širom mučeniške slovenske zemlje dokončno dokazala, kaj je bila njena — „osvobodilna vojna“!

Pri odkopavanju množičnih grobov v prisotnosti nepristranske komisije (Rdeči križ itd.) so prišla na dan zmaličena trupla borcev Grčaric in Turjaka, ki so še (poslednjič!) verjeli komunistični besedi in se predali.

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Julio-Agosto 1981

BUENOS AIRES

Julij-Avgust 1981

¡POR DIOS – PUEBLO – PATRIA!

Todos lo sabemos y lo conocemos: la violencia y la confusión que imperan en la vida cotidiana que nos toca vivir: el futuro mismo de la humanidad está incierto. Ella misma se halla dividida en dos frentes diametralmente opuestos, que luchan entre sí y hablan del diálogo, de coexistencia pacífica y de distensión.

Sabemos también, y es totalmente natural, que el agua y el fuego no pueden “coexistir” al mismo tiempo y en el mismo sitio, por más que hablen de coexistencia, diálogo y distensión. Físicamente es esto totalmente imposible y es fácil entender como así también explicar las causas de este fenómeno.

Dado el caso de coexistencia de los dos frentes ideológicos humanos — la así llamada tercera posición no es otra cosa que el disfraz auxiliar, empleado por uno de los dos frentes —, las cosas son mucho más difíciles de explicar y de entender a pesar de que todos somos totalmente conscientes que, las ideas fundamentalmente antagónicas nunca podrán coexistir sin interferencias permanentes hasta llegar a la victoria absoluta de una de las partes. Y esto lleva automáticamente a la aniquilación de la parte perdedora.

La así dicha sociedad cristiana y no-comunista, llamada libre y que es materialmente rica, está moralmente tan debilitada que ya no puede comprender que la fuerza del movimiento comunista no existe en la fuerza de la ideología marxista sino en la debilidad ideológica y moral de sus oponentes.

El cristianismo es el oponente natural del marxismo. La máquina propagandista del comunismo inventó la frase del “marxismo cristiano”, y la lanzó entre sus oponentes. Y la sociedad cristiana la está aceptando, como los Troyanos al famoso caballo.

Todavía estamos a tiempo, para que esta misma sociedad se de cuenta que, sin la moral fortificada y basada en la religión y en la fé en Dios, nunca podrá resistir eficazmente a la embestida implacable de

los rojos que, infiltrando sus agentes e ideas consiguen cada vez más demoralizarla y confundirla en sus conceptos fundamentales.

El único camino posible lo enseñaron nuestros heroicos mártires hace más de treinta años cuando, siguiendo al llamado de nuestro visionario general Leon Rupnik, opusieron en circunstancias más adversas su resistencia a la embestida del comunismo internacional en nuestra patria lejana clamando:

¡Libres del mundo, uníos!
¡Por Dios — Pueblo — Patria!

ZA BOGA — NAROD — DOMOVINO!

Vsi vemo in ju poznamo: nasilstvo in zmedo, ki vladata v vsakdanjem življenju sedanjega časa: sama prihodnost človeštva je negotova. Ono samo je razdeljeno v dva popolnoma nasprotna tabora, ki se med seboj borita, a govorita o koeksistenci, dialogu in odjugi.

Vemo tudi, kar je popolnoma naravno, da voda in ogenj ne moreta „koeksistirati“ istočasno in na istem prostoru, pa četudi bi govorila o koeksistenci, dialogu in odjugi. Fizično je to popolnoma nemogoče in ni težko razumeti kot tudi razložiti vzroke tega pojava.

V slučaju „koeksistence“ obeh ideoloških taborov človeštva — takoimenovana tretja pozicija ni drugega kot pomožna maska uporabljena po enem od obeh taborov — je stvari mnogo težje razložiti in razumeti, čeprav se vsi zavedamo, da popolnoma nasprotni ideje ne morejo soživeti brez stalnih vmešavanj, dokler končno ena ne zmaga. To pa pripelje avtomatsko v uničenje premaganca.

Tako imenovana krščanska in nekomunistična družba, pravijo ji svobodna in je materialno bogata, je moralno tako oslABLJENA, da že ne more razumeti dejstva, da ni moč komunizma v njegovi ideologiji, temveč v ideološki in moralni slabosti njegovih nasprotnikov.

Krščanstvo je naravni nasprotnik marksizma. Komunistični propagandni stroj je iznašel frazo o „krščanskem marksizmu“ in jo vrgel med svoje nasprotnike. In krščanska družba jo sprejema, kot so Trojanci znane konja.

Še je čas, da ta družba spozna, da brez močne morale, oprte v veri v Boga, se nikdar ne bo mogla uspešno ubraniti neusmiljenega navalu rdečih, ki jo z infiltracijo svojih agentov in idej vsak dan bolj demoralizirajo in jo slabijo v njenih osnovnih konceptih.

Naši junaški mučeniki izpred več kot trideset let so pokazali edino pravo pot, ko so se, sledeč pozivu našega generala — vidca Leona Rupnika uprli v najbolj nasprotnih okoliščinah navalu mednarodnega komunizma v naši daljni domovini s klicem:

Svobodni sveta združite se!
Za Boga — Narod — Domovino!

OSTANI Z NAMI... NOČ JE!

V sredo popoldne, dne 13. maja leta Gospodovega 1981, prav na dan obletnice fatimskih prikazovanj Matere božje se je zgodilo... Kar se umsko in нравno kolikor toliko še prisebnemu človeku ne bi moglo prikazati v najbolj mórastih sanjah, je postalo dejanje... Med Berninijevimi arkadami trga sv. Petra v Vatikanu so odjeknili streli... in zalit s krvjo se je hudo ranjen zgrudil naslednik Skale, namestnika golgotskega Križanca na grešni zemlji, Poljak Karol Wojtyła — papež Janez Pavel II., ki „je prišel od daleč“ izza železnega zastora in prav zato preko svoje osvajajoče osebnosti, značaja in predvsem Duha, ki posveča njegovo Besedo, postal nenadoma tako blizu vesoljnemu človeštvu, katerega je že vrsto generacij žejalo po moralni avtoriteti. Kakor so potem občila raznesla po svetu, so se tisoči zbranih pred grobom sv. Petra z znamenjem njegovega še svežega apostolskega blagoslova v nerazumljivi grozi zrušili na kolena in molili, rotili: „Janez Pavel, ostani z nami... noči se!“ —

Stotine milijonov zemeljske oble je otrpnilo: „Moj Bog, kaj še...?“

Zares; kaj še?! — Nameriti ubijalski revolver, na katerega se je inertno človeštvo očitno že kar privadilo, še višje, ni več mogoče!

Neki svetovni časnikar je zapisal: „Človeška norost je prišla tako daleč, da bi ubili tudi Boga, če bi se z avtomobilom vozil med nami...“

Res je. Toda ni norost! — Je višek skrbno preiščenega, preračunanega in izdelanega načrta do skrajnosti prisebnega, hladnega in natančno pretehtavajočega razuma, ki je že pred 2000 leti pribil Odrašenika sveta na križ in je zato njegov prvenstveni in dokončni cilj: Ubiti Boga!

Norost je samo v tem, da se je temu načrtu udinila tudi vrsta generacij sodobnega prosvetljskega človeštva z vsemi temnimi nagoni, kakršne je Freud filozofsko sprostil in celo povzdignil v znanstveno stalnico človeškega bivanja. Na eni strani Sartre, na drugi pa Marcuse in toliko drugih, ki so iz sproščenih nagonov vzbrsteli popolni nihilizem spravili na raven filozofske premise, so samo posledica te stalnice, kakor jo je odkril Ortega y Gasset v „uporu množic“, ki pa ga je pod prizmo sodobnih dogajanj okoli nas Arturo Uslar Pietri nekje označil kot — „upor omračenega razuma...“ —

Živimo v časih popolne moralne krize, kakršno si je človeštvo pri delalo, ko je „intelektualistično“ samozvano „elito“ na povodcih učlovečenega satanizma povzdignilo na svetilnik in pred njo padlo na kolena.

Noč je! —

Sadovi, dokazi so na dlani. — Ker se Bog še ni vozil v avtomobilu med nami, je človeštvo na kolenih pred sproščenimi nagoni materializma, kakršnega si je samo povzdignilo v božanstvo, začelo ubijati vse, kar GA predstavlja: pravičnost, poštenje, morala, ljubezen, spoštovanje, zaupanje... red... avtoriteta... —

Ker pa se je Bog nenadoma sredi naše noči ves ožarjen v luči končne Resnice pripeljal v avtomobilu med nas, je bil revolver naperjen proti Karlu Wojtyli — Janezu Pavlu II., ki Ga je „prinesel od daleč“..., od tam, kjer božje ljudstvo hlipa za Odrešenjem...

Zakaj prav Poljak Karol Wojtyla je bolj kot nikdo od sodobnikov dal resnično globino blagovesti Cerkev. Preromal je svet in z očarljivim nasmeškom delil blagoslov prvinskega Evangelija... od rodne mučeniške Poljske... pa Irske... pa preko obeh Amerik... Afrike...Turčije... do Japonske na obronkih tisočmilijonske Kitajske... Povsod... širom zemeljske oble je bil slišen njegov glas blagovesti Odrešenja... Povsod je prižgal žarko luč, ko je v noči tavajočemu človeštvu prav v njegovi tukajšnji in sodobni prisotnosti odkrival podobe nadprostornosti... cilje nadčasa... V tem leži mnogo več kot samo način vrhunškega pastirovanja, kakršen ga razlikuje od njegovih neposrednih prednikov na stolu prvega med apostoli. Je manifestacija odločne, jasne, nedvomljive volje, da Kristusova Cerkev ostane — kot vselej — resnična duhovna usmerjevalka sveta, resnična učiteljica in kažipot človeštvu.

Neki časnikar je namreč tudi zapisal: „Hočem vedeti, kdo sem! Pa tudi ti hočeš vedeti, kdo si! Kakšna je družba, v kateri živimo? Kako lahko nanjo vplivamo? Katere so njene resnične korenine? Kakšno je razmerje med gmoto in Duhom? Kako se to razmerje odraža v naši kulturi? Kaj čaka to kulturo v svetu naglice, norosti, smrti in odtujevanja? — O vsem tem nam je Janez Pavel II. govoril, zakaj do konca časov vodi steza, po kateri človeštvo stopa s kaj kratkimi koraki. Zato je potreba dobro vedeti, kam postavlja nogo... — “

Zares; v temno noč človeštva se je s Karlom Wojtylo Bog pripeljal v avtomobilu med nas...

Zato je bil naperjen revolver proti njemu. To je razlog atentata; pa naj svetovne obveščevalne službe in varnostni organi iščejo resničnega krivca v še tako diplomatsko in politično prefinjenih smereh...

Karol Wojtyla — papež Janez Pavel II. je prižgal luč!

V temi preobrnjenih pojmov smo nenadoma z vso jasnostjo zagledali svoj obraz, spačeno lice sodobnega človeštva... in smo se zgrozili. Spoznali smo, da smo dolge generacije v svoji temi tipali v prazno brezna, ker nismo imeli avtoritete, ki bi kresnila plamen, ob katerem bi videli, kdo smo, kam plovemo...

Karol Wojtyla — papež Janez Pavel II. je svetu dal avtoriteto!

Zato je bil nanj naperjen revolver! —

Prav zato posebej mi, ki nas plamenica Janeza Pavla v temi ni presenetila tipajočih v praznino brezna, marveč nas je odkrila strumno korakajoče v pravi smeri, na katero smo slej ko prej klicali vse svobodne sveta za Boga — Narod — Domovino, spričo vatikanskih strelav padamo na kolena in molimo, rotimo:

Janez Pavel, ostani z nami... noč je! — —

Jože Vovk

Kratkovidnost ali izdajstvo

Ljubljansko „Delo“ je lansko jesen, 25. oktobra 1980, objavilo članek Mileta Šetinca z naslovom „Cerkev med vojno: kratkovidnost ali izdajstvo?“ Šetinc v članku odgovarja na „teze, ki jih je razvil ljubljanski teolog dr. Franc Perko v okviru svojega predavanja „Slovenska cerkev iz preteklosti v prihodnost“ na poznanem srečanju v Dragi pri Trstu.

Šetinc ugotavlja, da se je v zvezi s tem dr. Perkovim predavanjem razvila polemika, v kateri so „nekateri poudarki tako značilni za opredeljevanje enega dela slovenske cerkve v takratni okupatorjevi Ljubljanski provinci, da zaslužijo ponovno in širšo obravnavo.“

Cerkev v Sloveniji danes seveda ne potrebuje nobenega zagovornika, ker je sama popolnoma zmožna učinkovite in prepričljive obrambe pred vsemi očitki in napadi. V tem pogledu je zato potrebnih samo nekaj načelnih ugotovitev. Toda šetinc obravnava v svojem članku tudi slovensko domobranstvo. Tu pa govori o stvareh in vprašanjih, ki zanimajo tudi nas.

Cerkev je bila in je nadnarodna tvorba in njeni predstavniki so dolžni slediti navodilom vodstva. To velja tudi za škofa Rožmana in ves takratni „vrh“ slovenske Cerkve. Velja pa to tudi za neko drugo nadnarodno tvorbo, namreč Komunistično partijo, ki je pravtako morala od prvih začetkov slediti vsem oportunističnim vijugam moskovskega vodstva. Slovenski komunisti menda niso pozabili, da so vse do leta 1948 kovali v zvezde Jožefa Stalina in njegovo Sovjetsko zvezo, da so torej bili potrjeni in prepričani stalinisti! Tudi moremo upati, da niso pozabili, da je veliki Stalin za hrbtom zahodnih demokracij podpisal pakt s Hitlerjem, KER JE TO BILO V NJEGOVEM INTERESU, in se ni oziral na proti - nacistično razpoložanje drugih ogroženih narodov; poljskega pa je celo prav po hijensko napadel, ko se je branil hitlerjanskih hord. Da so samo trenutni INTERESI odločilni za kakršnokoli realno politiko, v to torej ni verjel samo Churchill.

Dr. Perkovo predavanje, sledeča polemika in šetinčev članek v „Delu“ se torej nanašajo na vprašanje „kolaboracije“ Cerkve v takoimenovani Ljubljanski provinci. Zakaj samo tam? Politike in odnosov posameznih slojev slovenske družbe z obstoječimi oblastmi takrat ni določal slovenski človek, temveč tujec — okupator. Na štajerskem in Gorcajskem ni bilo nobene nejasnosti in nobene izbire: Nemci so potegnili jasno črto med vsem, kar je bilo njihovega, in onim, kar je bilo slovenskega. To je bilo brez izjeme izpostavljenost preganjanju, naj je šlo za delavca, kmeta, intelektualca ali duhovnika. Razlika je bila le v stopnji in času preganjanja.

Italijani so ravnali drugače. Obljubljali so miren razvoj in so pri tem

posebej poudarjali skupno vero. Spričo poraznih poročil z Gorenjske in Štajerske je zadržanje tedanjih svetnih in cerkvenih predstavnikov v „Ljubljanski pokrajini“ vsaj razumljivo, če že ne opravičljivo: izzivanje okupatorja bi lahko položaj samo poslabšalo in tudi ljudi na italijanskem zasedenem ozemlju izpostavilo istemu preganjanju in terorju, ki je vladal na Gorenjskem in Štajerskem.

Ali gre torej res za „popolno zgodovinsko zgrešenost vloge Cerkve v neki konkretni in usodno pomembni zgodovinski situaciji“, kot piše Mile Šetinc?

V odnosu slovenskega človeka do okupatorja so se v tistem usodnem času pojavile tri možnosti: aktivni odpor, pasivni odpor, kolaboracija. Brez pomislekov lahko še danes zapišemo, da je bil pasivni odpor edina stvarna oblika odnosa do okupatorja, če brez vseh čustvenih primesi omenjamo takratno razmerje sil.

Pasivni odpor je bil tudi edina oblika odpora, v kateri bi lahko sodeloval ves narod in bi bil zato toliko bolj učinkovit. Toda komunistična partija je izrabila čustva prenekaterega Slovenca in je proglasila — aktivni odpor. Ta pa je mogel biti samo omejen, tudi če ne bi šlo v resnici za podlo krinko, pod katero so se skrivali — partijski nameni. (Če se sploh ne ustavljamo ob dejstvu, da so k aktivnemu odporu pozivali isti ljudje, ki so samo nekaj tednov prej, med aprilsko vojno hujskali vojaštvo, naj se ne bije za „zahodne kapitaliste“.)

Cerkev se je takrat odločila za „linijo najmanjšega odpora“, se pravi, za pasivni odpor, ker se ji je zdelo logično, da bodo s tem najbolj zaščiteni INTERESI našega človeka. Kakšni interesi? Ostati živ na svoji zemlji! Da je bila zaradi italijanske, kljub vsem obljubam raznarodovalne politike, črta med pasivnim odporom in „kolaboracijo“ zelo tenka, tega se je cerkveno vodstvo gotovo zavedalo — in morda jo je tu in tam res tudi prestopilo. Toda debata o škodljivosti teh prestopkov za resnične narodne INTERESE, bi bila danes povsem akademska.

Je še druga paralela. Cerkev — in zdaj govorimo o svetovni, nadnarodni tvorbi, ne le o slovenski Cerkvi — je še danes diametralno nasprotna materialističnemu marksizmu in politični diktaturi komunizma. Toda marsikje je prisiljena k sožitju s prav takim sistemom, kot je bila med vojno marsikje, tudi pri nas, prisiljena k sožitju z nacistično ali fašistično oblastjo. Pokojnemu ljubljanskemu nadškofu Pogačniku, pa do neke mere celo škofu Leniču in drugim slovenskim škofom, nekateri danes očitajo „kolaboracijo“ s komunizmom. Ta očitek ni upravičen. Današnja cerkev namreč ne ravna nič drugače, kot medvojna: skrbi predvsem za blaginjo vernikov in za čim manj moteno delovanje vseh „bona fide“ cerkvenih ustanov. Da je tudi danes ista tenka črta med pasivnim odporom in „kolaboracijo“, je jasno; prav tako tudi, da je tu in tam prekršena; toda načelne ugotovitve s tem ne moremo ovreči.

Medvojno črto med pasivnim odporom in „kolaboracijo“ pa je še bolj

zameglil „aktivni“ odpor, ki ga je oklicala komunistična partija; ali bolje rečeno, značaj, karakter, ki ga je ta „aktivni“ odpor privzel. Resnični narodni aktivni odpor bi moral veljati OKUPATORJU, TUJCU. Pokazalo pa se je prav kmalu, da se je ta „odpor“ začel znašati predvsem nad določeno zvrstjo SLOVENSKEGA človeka, odnosno, da če se je že obrnil proti okupatorju, so bile pri tem spet zadane nesorazmerne in NESPREJEMLJIVE izgube — SLOVENSKEMU človeku. Po štiridesetih letih bo menda tudi Mile šetinc dovolj „širok“, da bo vsaj dopustil možnost, da je prišlo pod plaščem „narodno-osvobodilnega“ boja tudi do čisto osebnih obračunavanj. Nič ni bilo lažjega, kot nekoga proglasiti za izdajalca in poskrbeti za njegovo fizično likvidacijo!

In tako se je rodil odpor proti temu „aktivnemu odporu“. Tako je prišlo do našega — SLOVENSKEGA protikomunističnega upora, iz katerega se je potem rodilo slovensko domobranstvo. Dr. Perko naj bi v domobranstvu videl „kratkovidno in politično zgrešeno sodelovanje z okupatorjem“; šetinc pa zavrača celo to definicijo: zanj je bilo domobranstvo „najbolj izurjeno in učinkovito kvislinško orodje v rokah nemškega okupatorja na jugoslovanskih tleh.“

Dr. Perko seveda gleda na problem iz neke „standardne“ pozicije. Tako, kot smo na primer navajeni na stotine slik blejskega jezera, kjer je vidén otoček s starodavno cerkvijo in v ozadju, na strmi skali — blejski grad. Toda če tu in tam dobimo v roke fotografijo nekega prizadevnega fotografa, ki je znal poiskati neko novo „visto“, nas bo presenetila: to je Bled? Seveda je, resnični Bled, nič drugačen od onega na „vsakdanjih“ fotografijah.

„Kratkovidnost“ v dr. Perkovi definiciji bi zato lahko nadomestili s „kratkoročnostjo“. Slovensko domobranstvo namreč gotovo ni imelo nobenega (strankarsko) POLITIČNEGA programa. Ta „kratkoročnost“ je bila dramatično dokazana tudi med samim obstojem te enote; posebej še v obdobju Vaških straž, je trajala ta služba samo ponoči; vselej je bila omejena le na domačo vas, se pravi dobesedno na OBRAMBO DOMA. Iz samega domobranstva so poznani nešteti primeri, ko je domobranec, premeščen recimo iz Stične v Logatec, enostavno „dezertiral“, se nekaj časa skrival v domači šupi in se potem, ko se je polegla birokratska vihra, vrnil v staro, „domačo“ ednico, ali pa se je morda pridružil Marnovim četnikom, ki so operirali v njegovi „domači“ okolici. (Marnov odred, ki se je pravtako slepo držal te „domače“ filozofije, se ni hotel pridružiti ostalim četniškim odredom, ki so spomladi 1945 odšli na Primorsko in potem v Italijo. Marn je šel na Koroško in potem — v smrt.)

„Politična zgrešenost“ slovenskega domobranstva ni nič drugega kot zvonjenje po toči. Če domobranstvo ni imelo nekega političnega programa, če je bilo zgolj obrambnega značaja potem tudi ni moglo biti „politično zgrešeno“.

To je seveda poenostavljanje problema. Dejstvo ostane, da je bila kakršnakoli AKCIJA v tistem času tudi politična akcija. Toda, za politično stran te akcije nosi odgovornost politično predstavništvo, ne pa vojska, ki si je

zadala in vršila eno samo nalogo — obrambo domov. Razmerje med politično in vojaško platjo slovenskega protikomunističnega upora pa je poglavje zase.

„Sodelovanje z okupatorjem“? Tudi tu smo pri „blejski sliki“. Ko je Nemčija napadla Sovjetsko zvezo, je Winston Churchill izjavil v parlamentu: „Če bi Hitler vdrl v pekel, bi vam zdajle hvalil Satana“ ... A to je seveda govoril „veliki“ državnik britanskega imperija. Slovenski kmet tam nekje v Rovtah ali pri šentjanžu si kaj takega ni mogel privoščiti! Britanija se je za obrambo svojih interesov lahko povezala s hudičem proti Belcebubu (ali je morda bilo obratno); slovenski človek pa je zločinsko „kolaboriral“ z osovraženim okupatorjem, če je pri njem zaprosil za pomoč za obrambo svojega „imperija“.

Zreducirano na zgolj človeško dimenzijo, dobimo namreč naslednjo podobo: kmečka družina si je s trdim delom in pritrgovanjem ustvarila domačijo in vse, kar je bilo s tem v zvezi. Kdor tega ni nikoli vedel ali je pozabil, naj se pozanima pri kakšnem staremu „očancu“, kaj je bilo takrat potrebno, da je v hlevu stalo par volov ali konj. In zdaj pride v hišo skupina neznanih ljudi z brzostrelkami čez prsi in zahteva — par volov ali konj. Vzemi kmetu vola ali konja, pa si mu dobesedno onemogočil življenje! Poberi zaloge v kaščah in si ga obsodil na smrt! Ali pa morda na — „kolaboracijo“! Gotovo pa na odpor in slednjič tudi na — oborožen odpor.

Tudi to je seveda poenostavljanje. Toda včasih je poenostavljanje potrebno, ker nam komplicirano prikazovanje megli razsodnost. Dejstvo namreč je, da v zgodovini ne manjka sijajnih primerov, ko so posamezniki, skupnosti ali narodi več kot rešili svojo čast s pasivno resistenco, več kot izpolnili svojo dolžnost. In jim svet to danes tudi priznava!

Predvsem je namreč treba poudarjati, da je imelo takoimenovano „sodelovanje“ protikomunističnih Slovencev z okupatorjem čisto svojstven značaj; da tu ne gre za nikakršno „legijo“, ki se je borila na ruski ali francoski fronti; za nekakšen slovenski Schalburgov korpus (ki je strahoval Dansko); pa tudi ne za nekakšne slovenske „ustaše“.

Tudi pojem „politična zgrešenost“ bi lahko nadomestili: primernejši izraz bi morda bil politična NAIVNOST. Toda tudi ta v resnici ne pomeni točne definicije „politične“ filozofije Slovenskega domobranstva, ker je bilo v resnici nepolitična organizacija. Obramba domov je bila edina „politika“ slovenskih mož in fantov, ki so nastopali pod imenom Slovensko domobranstvo in njihova tragična „krivda“ je pač v tem, da niso spoznali, da svet v takratnih okoliščinah enostavno ni dopuščal „nepolitičnih“ akcij ali gibanj.

Šetince pa govori o najbolj izurjenem „kvislinškem“ orodju v rokah okupatorja na jugoslovanskih tleh. Tudi tu imamo opravka s frazo ali izrazom, ki ga zgodovinarji in „zgodovinarji“ vseh vrst in prepričanj uporabljajo kot nekakšno „marelo“ pod katero stlačijo vse, česar ne morejo podrobneje analizirati in razložiti in torej — razumeti. Vidkun Quisling, načelnik Generalnega štaba norveške vojske, je od vsega začetka Hitlerjevega režima skrivaj pripravljaval pot nacističnih zavojevalcev in ga je pri tem vodila čista

ambicija, ne pa kakršenkoli samoobrambni nagon ali potreba. Šele jeseni 1939 pa je bil sprejet pri Hitlerju in ga s (točnimi) podatki, da se nameravajo na Norveškem izkreati Britanci, pregovoril, da se je odločil za akcijo, ki je zdaj poznana pod imenom Narvik.

Nastop slovenskih oboroženih protikomunističnih oddelkov je seveda imel popolnoma drugačne vzroke in osnovo. Šetinc pri tem posmehalno govori o nekakšni obrambi pred „azijskim boljševismom“. Toda, ali je šlo v resnici samo za pretirano propagando?

Slovenci smo ves čas svoje preteklosti, pa tudi v času prve Jugoslavije doživljali razne vrste in oblike političnega nasilja, tudi politične umore; (rudar Fakin v Trbovljah in Rudolf Dolinar v Štrigovi, da navedemo samo dva najbolj notorična primera); toda morali so priti organizirani marksisti, da so nas naučili tudi groze dojenčkov pometanih v ogenj, ali nerojenih otrok, izrezanih iz materinega telesa.

Pustimo zato ob strani vsako ideologijo, pustimo Marxa in Kristusa; ostanimo na preprosti človeški ravni! — Odpor proti takemu početju je bila DOLŽNOST brez ozira na sredstva, ki so morala biti pri tem uporabljena.

Šetinc dalje govori, da teče v emigraciji debata samo o „stopnji povezanosti (z okupatorjem) in protižidovski obarvanosti raznih člankov in izjav.“ Da je bila domobranska prisega akt, ki je domobranstvu največ škodoval, doma in v svetu — ni dvoma. Toda tudi to dejanje je treba presojeti v kontekstu tistega — ne današnjega — časa! Vsi dokumenti, ki bodo pokazali, kdo je bil iniciator te akcije, še niso prišli na dan. Tudi vprašanje, kdo je v resnici formuliral besedilo in kaj točno je imel v mislih, še ni dokončno odgovorjeno. Toda dve stvari sta jasni.

Prvič — vojaštvo ni imelo nobene izbire, ko je enkrat padla odločitev. Upor bi pomenil konec Slovenskega domobranstva, s tem pa bi bilo slovensko podeželje že leta 1944 prepuščeno na milost in nemilost partizanom, takrat še partijski, strankarski vojski, ki je hotela predvsem zamoriti vsako možno bodočo opozicijo.

Drugič — fantje so zato prisegli samo na videz. Prisega ni nihče jemal resno, ker leta 1944 v končno zmago Hitlerjeve Nemčije ni verjel nihče. Toda zasebna čustva so pač ostala zasebna in partizanska justica jim po vrnitvi iz Vetrinja ni pustila do izraza.

„Proti-židovski“ članki. O tem nima smisla izgubljeni besed. Dr. Stanko Kociper je pred meseci v „Taboru“ dramatično in dokumentirano opisal, kakšno vlogo je igrala nemška cenzura in propaganda pri objavljanju takratnega „kolaborantskega“ tiska.

„Slovenski domobranci“, nadaljuje Šetinc, „niso bili nepomembna figura v okupatorjevi strateški igri... onemogočali so učinkovitejšo ofenzivo (partizanov) na najpomembnejše prometne povezave nemškega rajha z italijansko fronto.“ (To je stražili so progo Romunija-Beograd,Zagreb-Ljubljana-Trst-Italija.)

Če si zdaj ogledamo strateški položaj Slovenije in vse Jugoslavije, bomo ugotovili dvoje: za neko centralno evropsko silo, ki bi imela v rokah vso zahodno Evropo z Italijo (v našem primeru torej za Hitlerjev Rajh), je bila vsa strateška važnost Jugoslavije in z njo Slovenije v železnici, po kateri je prihajala romunska nafta. (In delno v dalmatinski obali, kjer bi se lahko nekdo izkrcal, če bi se prebil skozi Otrantska vrata, ki so bila v nemških rokah.)

Toda — samo v Sloveniji je ta proga tekla po ozemlju, kjer so v resnici operirali partizanski odredi. Drugod po Jugoslaviji se je teža partizanske aktivnosti večinoma odigravala daleč POD to progo — v Bosni in Hercegovini, ki za Nemčijo nista imeli absolutno nobenega strateškega pomena, če izvzamemo nekaj rudnikov.

V Sloveniji pa je domobranstvo v resnici stražilo to progo s postojankami v Ljubljani, Podpeči, Logatcu, Postojni in Trstu ter tudi z oklopnim vlakom, ki je vozil po njej.

Na videz je torej šetinčeva trditev pravilna. Slovenski domobranci SO branili „eno najpomembnejših prometnih povezav nemškega rajha z italijansko fronto“ (in romunsko nafto).

Toda, kako je do tega prišlo? Ali je bila prva postojanka Vaške straže v šent Joštu ustanovljena zato, da bi branila štampetov most pred partizani?

Ali je bil boj za Turjak in Grčarice boj za ali proti „prometni povezavi nemškega rajha z italijansko fronto“?

Ali so partizanske brigade napadle Kočevje zaradi njegove „strateške važnosti“ za nemški rajh?

Da se je Slovensko domobranstvo — naslednik Vaških straž — razširilo tudi na progo Ljubljana-Trst, je samo logična posledica učinkovite politike Osvobodilne fronte, odnosno komunistične partije. Njej je bila namreč POTREBNA ne le oborožena kontrarevolucija (če se je hotela znebiti vseh ideoloških in političnih nasprotnikov), temveč tudi „dokaz“ zločinske „kolaboracije“ te kontrarevolucije, da bi si zagotovila priznanje zaveznikov). S tem pa smo spet pri „interesih“.

Interesi pa so in ostanejo interesi. Ko je kazalo, da bo prišlo do britanskega izkrcanja v Dalmaciji, so bili INTERESI komunistične partije tisti, ki so partizanskemu vodstvu narekovali pogajanja z Nemci za SKUPNO PARTIZANSKO-NEMŠKO AKCIJO PROTI BRITANCEM! (Glej: Robertson, Tito, Mihailović and the Allies; Milovan Djilas, The Wartime.)

In ko se je leta 1948 jugoslovanskemu vodstvu zazdelo, da se interesi jugoslovanske partije (ali tudi jugoslovanskih narodov) ne skladajo z interesi Josipa Stalina, so mu kljub ostrim sankcijam odpovedali pokorščino in šli svojo pot.

Interesi slovenske kontrarevolucije pa so bili med vojno in revolucijo

— ohranjati slovenska življenja in lastnino, pa tudi če je to pomenilo strahiti progno Ljubljana — Trst, odnosno „kolaboracijo“.

Britanci so se vselej znali učinkovito boriti do zadnje kaplje tuje (poljske ali katerekoli druge) krvi. Slovencem, tistim, ki so se uprli komunistični revoluciji, ni bilo do tega, da bi krvaveli za interese kateregakoli tujca; zato so šli svojo pot! Tako kot leta 1948 komunisti!

In pri tem lahko mirne duše zapišemo, da bi bil položaj v Sloveniji in Jugoslaviji lahko popolnoma drugačen, če bi komunisti že leta 1941 uvideli blaznost Stalinove ideologije in postavili interese naroda nad interese neke internacionalne bratovščine, ne pa, da se jim je „posvetilo“ šele leta 1948, ko jih je Stalin nagnal; to je, šele potem, ko so v imenu njegove blazne ideologije že poklali brezkončne tisoče Slovencev, Srbov in Hrvatov.

Vsa tragična logika medvojnega časa v Sloveniji je zato zapopadena v samih imenih antagonistov naše tragedije. Na eni strani — domobranci, branitelji DOMA, na drugi partizani, ljudje ki so branili predvsem interese ene same PARTIJE.

Če pa so bili domobranci še kaj drugega, je to direktna posledica premišljene politike in taktike Komunistične partije, ki je za svoje INTERESE žrtvovala vse drugo — tudi osnovno človečnost!

Vera – srednjeveška plesen?

Avtor knjige z naslovom: „Cerkev in vera v socialistični družbi“ je izrazil uradno stališče jugoslovanske vlade s trditvijo: „V družbeni organizaciji, očiščeni srednjeveške plesni, bo proletariat pričel obširen in odkrit boj proti ekonomski sužnosti, ki je resnični vir verskega poneumljenja človeštva.“ Tako mislijo vsi socialisti, Marxovi učenci, ker hočejo biti logični in zvesti svoji ideologiji. Privrženci katerekoli vere, ki hočejo povezave z marksisti, so kot jagnjeta, ki se povežejo z volkovi. V primerenem trenutku jih bodo volkovi požrli.

Tak je primer Nikaragve in El Salvadorja. Ko je bilo poslanih 2000 inštruktorjev v Nikaragvo, je postalo jasno, da ne gre zgolj za alfabetizacijo ljudstva, temveč za marksističen pouk. Zelo bodo pazili, da ne bodo žalili verskih čustev ljudstva. Ko pa bodo določene meje ljudstvu vtepli v glavo svojo ideologijo, se bo vera izkazala za nepotrebno in celo škodljivo. Svoje prave namene morajo skrivati, ker načrt ne obsega samo Nikaragve, temveč tudi El Salvador in vso Srednjo in Južno Ameriko.

Kdor misli, da je marksizem prevzel od krščanstva pomembne resnice, kakor mislijo odgovorni pri “O SAO PAULO” (Nadškofijsko glasilo), se počeno moti, ker ne pozna resnične narave marksizma, ki je bistveno brezbožen in zmoten v svojih idealih. Podobnost s krščanstvom je samo navidezna. Gre za Angela teme, ki se, kadar se mu zdi primerno, predstavi kot angel luči. (O Convivio, Sao Paulo, 12. 4. 1981)

ŠLO JE ZA BISTVENE VREDNOTE

Novi predsednik Zedinjene Slovenije arh. Jure M. Vombegar, že iz rodu sovrstnikov domobranskih sinov, je na spominski proslavi v Slovenski hiši v Buenos Airesu dne 7. junija 1981 spregovoril besede, ki se nam jih zdi primerno po „Svobodni Sloveniji“ ohraniti tudi na naših straneh. — Op. Ured.

Spominjamo se vseh tistih, ki so padli za dobro slovenske domovine med vojno in revolucijo, posebno še tistih, ki so bili po končani revoluciji zvijačno vrnjeni in brez sodbe neusmiljeno pobiti.

Govorim kot eden tiste generacije, danes štiridesetletnikov, ki ni bila direktno udeležena v svetovno-nazorski opredelitvi in bojih tistih groznih let, eden tistih, ki ni šel z očetom čez Ljubelj, eden tistih, ki so ostali doma še deset let „po osvoboditvi“:

- stalno pod kontrolo terencev;
- šikaniranih v šoli kot sinovi „vojnih zločincev“ in „narodnih izdajalcev“;
- z rdečo ovojnico za vratom na: „za domovino“, odgovarjajoč: „s Titom naprej“;
- oropanih imovine, preseljenih v slabša stanovanja
- diskriminiranih pri delitvi služb našim materam, delitvi bonov, kart in UNRRA paketov;
- prepevajoč takrat še neokrnjene himne in partizanske pesmi; udeležen pri udarniških „prostovoljnih“ delih, pri povorkah, štafetah in mitingih;
- raslih brez očeta, med cicibani in pionirji v DID-u;
- eden tistih, ki so se kot otroci igrali z orožjem in strelivom, najdenih v gozdovih in na poljih, v še ne zasutih bunkerjih in strelskih jarkih, od katerih so mnogi umrli ali ostali za vedno pohabljeni.

Vsem so ostale stigme tistih let, vam v izseljenstvu in nam v domovini, vžgani žig na duši, ki nas bo spremljal vse življenje.

Kaj se je zgodilo v tistih letih, ko še nismo imeli zavesti in rabe razuma, med vojno in revolucijo? Kaj mi, takrat otroci, vemo o tistih časih? Vemo, kar nam poveste vi, starejši; vemo, kar beremo v knjigah in revijah izdanih tu v emigraciji, v zamejstvu in v domovini; osebna pričevanja in dokumenti.

Primerjamo in sestavljamo mozaik tistih let: pred nami se poraja slika, tu jasna, večji del nejasna. Več polj ostaja praznih, manjkajo kosi. Nekje v svetu obelodanijo do tedaj tajni arhiv: novi kosi za mozaik. Velik kup delcev na videz ne spada nikamor, kakor obračamo ne gre skupaj. Nekje po 40 letih odkrijejo, da so bili na vrhu obveščevalne službe

izdajalci: kosi prej kaotični dobijo smisel, slika postaja jasnejša. A glej v sredini slike najdemo za ista polja več in nič. Sestavljamo po smislu: dve, tri različne slike se pojavijo pred nami. Vsaka na svoj način spada v celotni kontekst. Zmedemo se. To ni mogoče! Zgodovina je ena sama, ljudje so isti, ni paralelnih svetov! Znova preverjamo, nismo se zmotili. Pred nami sta predvsem dve različni sliki: dogodki se ne skladajo, njih razlaga, zaporedje in važnost pa so sploh bistveno drugačni.

Po tej poti ne pridemo nikamor. Kajti ne gre za dogodke kot take, gre za ljudi, ki s svojimi odločitvami delajo zgodovino. Ko spoznamo razloge za odločitev, šele razumemo dogodke. Za kaj so se odločali na eni in drugi strani?

Pri nas v Sloveniji ni šlo za ohranitev ali pridobitev oblasti, privilegijev, premoženja ali družbenega položaja, šlo je za bistvene vrednote človeškega življenja, ki le-temu dajejo smisel. Kakor že intelektualiziramo, končno pridemo do spoznanja, da je šlo za udar med borci za naravni red, ki je bil od Boga, in med tvorci revolucije, umetnega, zgolj človeškega reda, kjer naj bi bil „človek človeku bog“. Danes obe strani priznavata, da je bila dilema svetovno-nazorskega značaja, a med vojno to dejstvo ni hotelo biti vsem jasno.

A za protikomunistične borce (vaške stražarje, četnike, legionarje in domobrance) ni bilo dvoma. Papeži in slovenski škofje so že več desetletij svarili ljudi pred komunizmom, kot največjim zlom in največjo nesrečo za slovenski narod. Slovenski politični voditelji večinskih strank so videli, kaj predstavlja OF oz. kaj se za njo skriva. O tem, kaj se je zgodilo v Rusiji, je bil naš narod poučen bolj kot marsikateri drug, in je vedel, kaj ga čaka, če pridejo komunisti na oblast. Poznal je njihov odnos do religije, do narodnosti, njegov pogled na družbo in posameznika. Tisti, ki niso imeli filozofske ali politične izobrazbe, so verjeli škofom in narodnim voditeljem. Ob koncu vojne in revolucije, po vsem znani Vetrinjski tragediji, so se preostali borci in njihove družine razpršili po vsem svetu. Ostali so zvesti idealom Bogu in narodu, ter danes po 36 letih ugotavljamo, da so le maloštevilni klonili. Poznejši dogodki doma, tu v Argentini in drugod po svetu jih potrjujejo v zavesti, da so se v takratnih razmerah v bistvu odločili pravilno.

V tem prikazu, ki je namenoma kratek in posplošen, je odmišljeno vse kar je irelevantno (nepomembno) in aleatorično (slučajno), vse tiste politične in taktične poteze, o katerih se pišejo debele knjige doma in tukaj, a se vrtijo okoli bistvenega, katerega se ne upajo ali ne morejo (ali ne marajo?) dotakniti. Vsi vemo, da so bili na obeh straneh ljudje s kožo in kostmi, da razlogi niso nikdar kemično čisti. A v druženju božjega s človeškim je ravno veličina in tragedija človeka.

Kateri pa so šli v OF in partizane? Zelo raznovrstna je bila ta „to-

varišija“: Bili so člani slovenske kompartije (375 po številu), ki so se borili za revolucijo, čeprav še danes ob raznih priložnostih tajijo, češ da so se borili proti okupatorju; potem različne skupine ne-komunistov, razočaranih in zagrenjenih, iz resničnih ali umišljenih razlogov, poudarjanih in stopnjevanih od tistih, katerih namen je ravno povečati zaostritev družbenih nasprotij; tudi je bilo mnogo zavednih Slovencev, katerih ljubezen do naroda so znali spretno manipulirati oni, ki prerokujejo izginotje narodov, češ da so le posledica socialnih in gospodarskih razmer.

Pomanjkljivosti v družbi so bile in bodo vedno, prav tako vojske s svojimi posledicami. A ne morem razumeti zmede in nejasnosti, ki je povzročila, da je mogla peščica komunistov, sicer izvedenih v ribarjenju v kalnih vodah družbenih razlik in slabosti, ki je o sebi trdila, da ima edino možno rešitev vseh problemov, recept za srečo in blagostanje vseh delovnih ljudi in pa izključno pravico voditi borbo proti okupatorju, da je mogla, pravim, prevarati in pridobiti na svojo stran toliko slovenskih narodnjakov, dá, celo duhovnikov.

Niso videli jasno, ali pa niso hoteli videti jasno. Verjeli so tistim, katerim ne bi smeli, tistim, ki se vedno skrivajo za krinko, včeraj „narodno-osvobodilne borbe“, danes za masko „samoupravljanja“. Mnogi so sprevideli kmalu po prevzemu oblasti, mnogi pa še danes ne: „Kako strašna slepota je človeka“.

Morda je primerno ob tem opozoriti na neko čudno gledanje in razmerje do komunistov s strani takoimenovanih ne-komunistov. Namreč, ne vidijo zlorab in krivic, ki jim jih povzročajo nasprotniki, a vedno iščejo zanje opravičila, celo hvaležni so jim, da jim ne strežejo po življenju. Po drugi strani pa vidijo napake in slabosti predvsem med ljudmi iz lastnega tabora, katerih žrtve in dobre namene omalovažujejo ali celo prezirajo, oziroma podtikujejo drugoten pomen.

Pazimo, tudi med nami je precej takega gledanja, oz. govorjenja, ki ni ravno znak duševnega ravnovesja.

Poglejmo sedaj kaj je prinesel novi red, kako so se izrodila pričakovanja in sanje o enakosti in svobodi, kakšen je socialistični humanizem.

Ta humanizem deli človeški rod v kategorijo ljudi in neljudi (tistih, ki sprejemajo marksizem-leninizem kot možno alternativo, in onih, ki jo brezpogojno odklanjajo, katerih uradno sploh ni, ne sme biti, katerih imena se v zgodovini ne imenujejo, katerih obraze brišejo iz fotografij, za katere ni spomina niti grobov); kategorije še-ne-ljudi, že ljudi, še ljudi in ne-več-ljudi (uzakonjen splav in evtanazija, z „znanstveno“ utemeljenimi in točno določenimi periodami od spočetja do smrti); kategorije bolj-ljudi in manj-ljudi (tistih s partijsko izkaznico, ki so deležni vseh človeških pravic, in onih, katerim priznavajo komaj kaj več kot vegetativne).

Politični begunci, ki po 36 letih potujejo na obisk v domovino, pripovedujejo, kako strašno so razočarani, ko pridejo prvič v stik z domačimi ljudmi, nad prostaškim, vulgarnim lumpenproletarskim govorjenjem, nad preklinjanjem in kvantanjem med Slovenci vseh slojev, spolov in starosti. Je to izražanje veselih, srečnih ljudi? Ko se vrnejo, zagotavljajo, da se ne bi za noben denar vrnili za vedno, češ da se ne počutijo več doma, med tisto koristolovsko, nikdar potešeno svojatjo sebičnežev, ki zavidajo in zijajo drug drugemu v žep, lonec in posteljo, ki so geslo: „človek človeku bog“ spremenili v „človek človeku volk“. In to so ljudje, ki so kot pionirji peli: „Mi svetu bomo dokazali, da ni brezplodno tekla vaša kri... mi mlajši bomo se trudili da izgradimo svobodno zemljo“.

Zakaj je bilo potrebnih toliko žrtev, toliko trpljenja? Latinski pesnik v takrat podobnem primeru sarkastično primerja: „tresle so se gore, rodila se je miš.“ Pri nas se je skotila ogabna podgana, ki zasmraja in okužuje vse okolje: število samomorov in splavov je sorazmerno eno največjih na svetu: nad 30.000 nedonošenih otrok pomorijo letno slovenske matere. Splošna razuzdanost, pijančevanje in narkomanija je razširjeno v vseh slojih, predvsem med mladino; koliko je razdrtih družin, sam Bog ve... Tako vidimo, da pomor naših vrnjenih borcev ni le pretiran eksces maščevalnih in zmage pijanih „osvoboditeljev“, ampak samo eden izmed členov verige zločinov materialistične brezbožne miselnosti.

Partizanske pesmi, v katerih so izražena pričakovanja, sanje in želje pojejo o borbi „za boljše srečne dni“, „za svobodo, za kruh“. Sedaj vidijo, kako „se v strup preobrača vse, kar sree si sladkega obeta“, kjer je človek merilo vsemu in je normalno (moralno) to, kar počenja večina ljudi, kjer svoboda pomeni osvoboditev vseh desetih božjih zapovedi, kjer je resnica to, kar dokaže „znanost“ tista znanost, ki je dokazano leta 1945 ovrгла leta 1948... Ne morejo iz začaranega kroga protislovij, katere logično sledijo miselnosti, ki zavrača Njega, ki je ustvaril človeka po svoji podobi.

Veličina domobrancev in drugih protikomunističnih borcev, katerih žrtev se spominjamo vsako leto v mesecu juniju, je v tem, da niso pomišljali prijeti za orožje v obrambo svoje domovine, tudi za ceno lastnega življenja. Tako so peli naši borci in ta je tudi še vedno naš program:

„Borimo za križ se, vero pradedov,
zemljo slovensko ljubljeno
in boljše bodočnost narodu vsemu,
s svojo kupili bi krvjo.“
„Kdor pravi je Slovenec,
naj z nami strumno gre v korak,
na boj za naroda svobodo,
da rod bo ves krepak.“

Pesem zmagoslavja

Bezeg cvetè; oholo in ponosno
razširja vonj svoj v skritem kotu vrta,
da duša vsa otožna in potrta
pod nébes se pognala je zanosno.

In sanjam, upam, tiho moledujem...
Ne zase! — Kaj naj mi ponos, prelest? —
Saj vem, da zame ni več zlatih zvezd;
da šíral bom pač žalosten na tujem... —

A pesem zmagoslavja in lepote,
ljubezni, vere narod naj prešine,
da strese jarem hlapčevstva, tišine
in končno reši more se, sramote! — —

Ljudje so čudni

Trudne so, trudne že moje oči,
zvrhano polne otožnosti, bóli;
vsakdo nad mano lahko zarohni;
veter, berači, hinavci oholi... —

Vračam domov se... — Ljudje se smejó,
gledajo moje vse težje korake...
Meni je mučno in v srcu hudo;
dosti, preveč je že žalostne tlake! —

Šel bi kam daleč; ah, tjakaj, kjer orje,
konja poganja še kmetič vesel;
šel bi na polje, v domače pogorje,
himno topolom, pomladi zapel... —

ODMEV IZ DOLOMITOV

(Nadaljevanje)

Šele deset dni po napadu je prišel majhen oddelek italijanske vojske in stražarjem prinesel municije. Med tem časom pa so Italijani mirno hodili skozi partizanske zasede, ne da bi partizani nanje oddali en sam strel.

„Po tem ponesrečenem napadu na postojanko so partizani ostali v neposredni bližini. Ker niso mogli uničiti VS, so se spravili nad civilno prebivalstvo...“

V dneh med 24. julijem in 3. avgustom so v okolici št. Jošta pomorili 23 oseb ter požgali 70 poslopij: 31. julija so pobili 8 iz Možinove družine, zvečer pa so odvedli kmeta Šalovsa, očeta 10 otrok; na Zgornjem Kuglu pri št. Joštu sta živeli družini Bradeško in Jesenovec — pri obeh so pobili očeta in mater, vse požgali in tako osem otrok pustili brez staršev. To je le nekaj žrtev“ (Po KRF II, str. 20/21).

NAPAD NA LOG

Opisovanje partizanskega napada na postojanko Log je skoraj nepopravljena kopija opisa napada na št. Jošt. Isti načrti: — „Akcija naj bi temeljila na popolnem presenečenju in naj bi bila hitro izvedena“ (str. 321), isto dvakratno povečano število belogardistov, obenem pa zmanjšano število partizanov, namišljeno predvidevanje intervencije iz brezovške, notranjgoriške in vrhniške strani, podobni izgovori in opravičila za neuspeh napada, in podobno. Hribernik tudi tu ne more pokazati nobene pozitivne strani; edino, kar je dosegel, je, da je tudi ta ponesrečeni napad prikazal v svoji zgodovinski laži, ker je resnica o vsem za DO tako sramotna, da taka ne more v anale slovenske zgodovine.

Najprej ponovimo nekatere ugotovitve iz Hribernikove knjige:

„Posadka na Logu je močno ogrozila tudi najkrajšo zvezo dolomitskih partizanov (prek Ljubljanskega barja in Ljublanice) z Notranjsko in Dolenjsko, razen tega pa se je tako kot horjul-ska postojanka močno približala partizanski bazi na Ključu in v Bezeniškem grabnu...“

V postojanki, ki je zasedla šolo, je bilo okoli 30 BG, večinoma iz Loga, Dragomera in Lukovice, med njimi je bilo tudi nekaj zagrizenih belogardistov iz Brezovice.

Za napad je bil določen 1. bataljon. Neposredno naj bi padali 1. in 3. četa, 2. četa pa naj bi ščitila akcijo iz brezoviške notranjgoriške in vrhniške smeri.

Začetek napada je bil predviden za polnočno uro. Najprej naj bi po možnosti likvidirali stražarje, potem z veliko, posebej za to pripravljeno avijonsko bombo zamirali šolo in šele po njeni eksploziji začeli likvidirati posadko.

Partizani so napadli v noči na 7. oktober 1942. leta. Vse enote so po predvidenem načrtu postavile zasede na določena mesta. Ko pa so se bombaške skupine približale postojanki, jih je stražar opazil, in alarmiral posadko, ki je z močnim ognjem prisilila partizane k sistematičnemu obleganju. Zamisel popolnega presenečenja je torej propadla, a minercem je vendarle uspelo približati se stavbi in položiti mino k zunanji steni, ne pa skozi okno v kletne prostore, kot je bilo najprej zamišljeno. Zaradi slabe montaže ali slabega detonatorja se je bomba sicer vžgala, a ni eksplodirala. Zaradi tega so morali načrt napada v osnovi spremeniti, kar je privedlo do zmede in izgube časa. To so izkoristili belogardisti in organizirali temeljito obrambo.

Kljub temu so partizani napadali dalje in prodrli v spodnje prostore stavbe. Toda zgradba je bila enonadstropna in belogardisti so se umaknili navzgor ter z močnim ognjem in bombami preprečili partizanom vdr v prvo nadstropje.

Partizani kljub vsem naporom niso uspeli prodreti v prvo nadstropje, niti po stopnišču, niti z zunanje strani stavbe, za kar tudi niso bili dovolj pripravljene (niso imeli potrebnih lestev) in so se morali umakniti.

V tem napadu je imel bataljon dva mrtva, enega težko ranjenega in sedem lažje ranjenih.

Tako je propadel tudi drugi napad dolomitskih partizanov na utrjeno belogardistično postojanko.

Po akciji so se enote organizirano umaknile v svoje taborišče, uspešno odbile intervencijo belih iz brezovške strani in napravile rekvizicijo na domovih nekaterih organizatorjev bele garde na Logu.

V tem boju sta se posebno izkazala partizanka Olga Družina, ki je bila tudi ranjena, in puškomitraljezec Zdravko, ki je pri napadu izgubil roko.

Štab DO je glavnemu poveljstvu slovenskih partizanskih čet dne 29. oktobra poslal poročilo, v katerem je govora tudi o tem boju. Poročilo na osnovi podatkov na terenu navaja, da je bilo 20 belogardistov ubitih in večje število ranjenih. Vendar ti podatki povsem ne ustrezajo resnici, saj so beli dejansko imeli precej manj izgub“ (str. 322/23).

Razen zemljepisnega črteža je ves opis propagandna laž.

Posadka je štela samo 15 mož. To je bila desetina iz Kršljanovega gradu, katero je vodil podnarednik Dore Remškar iz Loga. Oboroženi so

bili z dolgimi francoskimi „preklami“, ilegalno pa so imeli tudi češko zbrojevko ta jih je tudi rešila. Na Log so prišli na obupne prošnje vaščanov, ker so partizani vsak večer ropali po vaseh Log, Dragomer in Brezovica. Laž je pisati o postojanki na Brezovici, ker je tam enostavno ni bilo. Prav tako partizanov ni ogrožala posadka v Horjulu, ker je bila ustanovljena šele 5. novembra 1942. V šolo so prišli 5. oktobra in sicer 15 stražarjev. Šolsko dvorišče so za silo obdali z bodečo žico in to samo z zahodne severne in vzhodne strani, južna stran, ki je mejila na glavno cesto, ni bila zavarovana. Partizani so napadli z vseh strani in so po cenitvi vaščanov pognali v napad več kot 300 mož. Ko so se od loške strani plazili proti ograji, jih je opazil stražar in začel streljati. Od nezavarovane južne strani so napadalci takoj dosegli šolsko poslopje. Zažgali so stopnice in branilce prisilili v zgornje prostore. Po bodeči žici je viselo vedno več mrtvih in ranjenih partizanov. Od gozda je odmevalo vpitje partizank. Pod zidom je zamolklo bobnelo kopanje krampa (zakopavali so mino, da bi podminirali šolo). Fantom je zmanjkovalo municije, podnarednik je bodril in ukazoval, naj streljajo samo še na gotove zadetke. Fantje, ki so bili že brez municije, so klečali in molili rožni venec. Streljanja je bilo vedno manj, le težki mitraljez s Kršljanovega gradu je počasi metal fosforne krogle po partizanskih položajih okoli šole.

Ko se je zdelo, da je že vse izgubljeno, vrh stopnic prileti nasekana ročna bomba, a ne eksplodira. Dore Remškar jo pobere in vrže skozi razbito okno pod zid. Sledil je strašen tresk in vpitje napadalcev... potem je vse utihnilo. Partizani so se v dolgih kolonah poraženi umikali čez njive proti Dragomeru. Po poročilih so seboj vozili pet voz mrtvih in ranjenih tovarišev; to so povedali očividci iz Horjula. Od vaških stražarjev ni bil nihče niti ranjen.

Kaj pa „zaščitne zasede proti Brezovici in Logu“, kakor jih imenuje Hribernik? Te niso bile nič drugega kot roparske tolpe, ki so po bližnjih vaseh pobrale vse, kar jim je prišlo pod roke. Hribernik to imenuje „uspešno odbite intervencije z brezovške strani“ (str. 323), katerih pa ni bilo nikjer.

Takoj po napadu je poveljnik VS zbral 17 fantov iz gradu in sedem iz loške šole ter z njimi odšel v zasedo v bližino Skodlarja v Grabnu, to je prav blizu Ključa. Kot je videz, je glavnina partizanov odšla skozi Horjul, le manjša skupina je z naropanim blagom in živino odhajala čez Dragomer proti Bezenici. Pri mostu čez Horjulščico so jih presenetili stražarji. Škoda, da je, ali po nesreči, ali iz strahu (kajti nekateri fantje so bili še otroci) eden od stražarjev predčasno sprožil puško in dal partizanom možnost, da so odnesli pete. Pustili pa so pet voz naropanege blaga in veliko živine, kar vse so stražarji potem preko Dobrove odpeljali nazaj lastnikom.

To so dejstva, ki jih je Hribernik „spregledal“, namesto teh pa omenja poročilo glavnemu poveljstvu partizanskih čet, ki o tem boju pravi, „da

je bilo na osnovi podatkov s terena 20 belogardistov, ubitih in večje število ranjenih, vendar ti podatki ne ustrezajo resnici, saj so beli dejansko imeli precej manj izgub" (str. 323).

Videz je, da je Hribernik le nekje slišal, da je bilo vaških stražarjev samo 15. Kljub temu pa je napihnil svojo zgodbo in jo podal kot „zgodovinsko poročilo“.

Tako je končal za partizane drugi važnejši poraz.

Izgleda, da se je vodstvo že tedaj zavedalo, da bo odpor proti partizanstvu bolj žilav, kot pa so ga oni predvidevali. Verjetno se jim je tudi posvetilo, da ga bo celo težko zadušiti. Zato tolika delavnost raznih odredov, o katerih se Hribernik tako na široko razpisuje. Iz raznih poročil je razvidno, da so bili partizanski premiki kaj številni, ne drži pa tisto fantastično opisovanje borb in visoko število žrtev na strani belih; tu in tam je res kdo padel, prišlo je do sporadičnega streljanja, toda kakšnih zagriženih borb partizani niso sprejemali.

To drži tudi za boj na Korenem dne 26. oktobra 1942, ob priliki formiranja 3. bataljona za šercerjevo brigado. Streljanja je bilo veliko, partizani so bežali, da jim ni bilo mogoče slediti, a ker se partizanski „boji“ (vsaj na papirju) tako ne končujejo, si je Hribernik nekje v Ključu izmislil „23 prostovoljcev“ (prej so namreč organizirano zapustili položaje in bežali), ki so šli novoustanovljenemu bataljonu na pomoč, a so zašli in tako prišli pod Koreno šele potem, ko je boj že prenehal in so se Italijani in belogardisti že vrnili v svoje garnizije (str. 329).

To je tipičen zaključek večine partizanskih „bojev“.

Vse to bi Hribernik rad prikazal kot nekake prehranjevalne akcije, ali pa akcije proti italijanskim prehranjevalnim kolonam, ki so oskrbovale Horjul in Polhov Gradec. Ker našteva skoro vsakodnevne borbe, je nujno, da kot logično posledico navaja tudi precejšnje število žrtev. Po izjavah tedanjih vaških stražarjev in domobrancev je vse izmišljeno. Partizani so se res potikali po tamkajšnjih hribih, a Italijanov niso napadali. Njihov edini nasprotnik so bili vaški stražarji in nekomunistično ljudstvo.

V ta čas pada napad na horjulske voznike, ki so v Ljubljano vozili krompir. Pisec v knjigi tega ne omenja, ker je bil sam osebno udeležen in je celo igral glavno vlogo. Zato pogledjmo, kaj o tem pravi drugo poročilo:

„Dne 25. novembra 1942 je občina Horjul morala poslati na Prevod v Ljubljano večjo količino krompirja, ki ga je tja vozilo devet voznikov. Med temi so bili tudi trije, katere so domači terenci zaznamovali za likvidacijo. To so bili: Filip Stanovnik, tedanji župan v Horjulu; Franc Lončar, ugleden posestnik in načelnik horjulske zadruge, ter Anton Bastič, sin od komunistov umorjenega župana Bastiča.

Horjulski terenci so imeli nalog, takoj obvestiti partizane, kakor hitro bodo vozniki odpeljali iz Horjula. Ker je bila

krajša pot preko Dobrove kontrolirana od partizanov, so se vozniki odpravili na pot proti Vrhniki, da bi vozili po državni cesti. Obvestilo, da so vozniki že odšli in po kateri cesti, je partizanom na Lesno brdo odnesel posestnik Tone Rožmanc iz Horjula št. 12.

Približno dva kilometra od Drenovega griča proti Brezovici, pri hiši po domače „pri Martinčku“ so partizani voznike prestregli in ustavili. Bilo jih je okrog sto, pod komando Rudolfa Hribernika, nekdanjega cestnega delavca, ter Aleša Stanovnika — Iztoka.

Partizani so nameravali odvesti v goščo in tam pobiti vse tri prej imenovane, toda župan Stanovnik se je iz Vrhnike peljal v Ljubljano z avtomobilom, Bastič pa je kot zadnji voznik komuniste opazil in se je hitro obrnil z vozom nazaj proti Drenovem griču. Tako so partizani od treh dobili v roke samo Franca Lončarja. Tega so najprej povabili, naj gre z njimi v gmajno, kar pa je odločno odklonil, rekoč, da ne gre nikamor v gozd, ker dobro ve, kaj ga tam čaka. Če je komu naredil kakšno krivico in zaslužil smrt, naj ga kar na mestu ubijejo.

Komunisti so ga nato zgrabili in ga s silo odvedli v Martinčkovo hišo, ki stoji tik ob cesti. Tu ga je Aleš Stanovnik dvakrat udaril s puškinim kopitom po glavi. Partizani so se pripravljali, da svojo žrtev zvežejo in s silo odvedejo v gozd. Tedaj pa je nenadoma zavpil stražar, ki je stal ob cesti, da se iz Ljubljane bliža avtomobil. Komunisti so uvideli, da zdaj ni časa, da bi Lončarja odvedli s seboj, zato so ga hoteli na mestu umoriti. Aleš Stanovnik, ki je bil specialist za streljanje ljudi v tilnik, je iz daljave enega metra ustrelil Lončarja v vrat, mereč na glavno žilo. Od zadaj pa je na žrtev streljal še drug partizan, ki je meril na srce. Ta strel je zgrešil in je Lončarju le roko dvakrat prestrelil. Lončar se je zgrudil v krvi. Bližajoči avtomobil se je ob hiši ustavil, partizani pa so zbežali. Lončar je imel na roki prestreljeno glavno žilo, iz rane na vratu pa je močno krvavel tudi skozi usta. Partizani so bili prepričani, da je smrtno zadet. Težko ranjenega so ljudje takoj odpeljali v bolnico v Ljubljano, kjer so mu rešili življenje, ostal pa je invalid z zelo poškodovano roko in grlom. V Clevelandu je to znana oseba, ki s svojimi ranami priča o komunističnem nasilju in krvoletvu“ (Krivda rdeče fronte, II. del, str. 32/33).

Tudi ta dogodek jasno kaže, da se je OF borila izključno proti domačemu ljudstvu.

Resnici na ljubo pa je treba priznati, da je bilo med vaškimi stražarji skoro po vseh postojankah, kjer je bilo moštvo mobilizirano, tudi nekaj takih, ki so delali na obe strani. To v polni meri drži za Horjul, Brezovico,

Dobrovo, Hotedrščico in Žibrše. Po nekem poročilu je bilo v horjulski postojanki tako, da včasih nisi vedel, s kom govoriš. Posebno slabo je bilo v Žazarju, kjer je bil vod iz Horjula.

Posadka v Žazarju je štela 31 mož, nastanjeni so bili v šoli. Poleg šole je bil na Trnovcovem hribu ločen bunker, kjer je bila stalna straža. V tem bunkerju so se shajali stražarji in partizani. Ko so se raznesle vesti, da bodo žažarsko postojanko ukinili, so se stražarji in partizani zmenili za „napad“. „Napadal“ je celoten DO, ki je tedaj imel tri bataljone. Tretji bataljon je namreč prav takrat prišel iz Notranske, da okrepi DO, kar potrjuje domnevo, da so bili dolomitski partizani v bojih z vaškimi stražarji veliko bolj tepeni, kot pa Hribernikova partija v tej knjigi priznava.

NAPAD NA ŽAZAR

Ti trije bataljoni DO so torej „napadli“ posadko 31 mož v Žazarju. O poteku „boja“ Hribernik piše med drugim:

„Napad na šolo bi bil mogel uspeti le v primeru, če bi bila prej likvidirana ali vsaj neutralizirana posadka v stražarnici, ki je dominirala nad šolo“ (str. 362).

Nič ne omenja, da so jo napadli, tudi ne, da so jo uničili, čeravno bi jo lahko, saj je bilo v bunkerju le nekaj stražarjev. In že od vsega začetka je bilo uničenje straže pogoj za uničenje celotne posadke v Žazarju.

„Obstajala je možnost, da posadko prisilijo k predaji“ (str. 363).

Pa je niso! Zakaj ne? Po brezuspešnem returnem napadanju so se odredne enote umaknile na Samotorico. Hribernik ta neuspeh opravičuje takole:

„Tudi napad na tretjo BG postojanko ni uspel. Vzrok je bil zlasti v tem, ker partizani niso dovolj poznali razmer v postojanki. Tudi štab odreda ni bil zadosti vztrajen. Napadati bi bili morali še naslednji dan podnevi, vse dotlej, da bi postojanka padla, oziroma dotlej, dokler se zaradi sovražnikove intervencije iz sosednjih garnizij ne bi bili prisiljeni umakniti“ (str. 364).

Ubogi heroj Hribernik je spregledal, da je v odstavku pred to ugotovitvijo zapisal, da so jih iz oddaljenih položajev na Gradišču napadli belogardisti iz Horjula in Ligojne. Tudi iz teh stavkov gledajo debele laži.

Posrečilo pa se mu je povedati tisto, česar gotovo ni hotel: Kot da je zapisano z velikimi črkami, izstopa videz, da so partizani prav dobro poznali razmere vsaj v tem bunkerju in da postojanke namenoma niso hoteli razbiti; v veliko večjo korist jim je bilo to rakasto gnezdo med dolomitskimi stražarji, kot še tako slavno pridobljena zmaga. Tudi drži, da so se komunisti posluževali vsega, kar jim je koristilo, predvsem tistih par prodanih duš, ki so se vrinili v protikomunistični tabor, pa naj je bilo to čisto navadno koristolovstvo ali pa preračunano politično zločinstvo. Prav ti prodanci so tisti, o katerih Hribernik skozi polovico knjige trdi, da so imeli stalne zveze z NOG. Na strani 597 piše:

„V Dolomitih smo dobili domobranca, ki je naš konfident in ta prinese našo propagando naravnost med svoje tovariše po bunkerjih in kasarnah... Moram priznati, da so terenci in terenke vsi zelo požrtvovalni in da izvršijo vse, kar se jim naloži... Za Dolomite velja isto, ker se nam je posrečilo dobiti zveze, zadnje čase naravnost z domobranci...“.

Res tu ni nobenih imen, tudi ni izrecno omenjena posadka v Horjulu (saj so bili taki dvorezni meči tudi po drugih postojankah), obstoja pa velika verjetnost, da Hribernik, ki je doma iz Horjula, misli prav te. Gotovo mu je znano, da so ti domobranci - terenci to dvojno službo opravljali skoro do konca vojne, v aprilu 1945 pa so bili izdani iz arhivov OZNA-e, ki je takrat delovala v Žireh in vodila kontrolo nad vsemi Dolomiti. Njen vodja pa je bil tudi Horjulčan, Tone Zdešar — Dore. Domobranci so te oznovce večkrat hajkali; eden teh pohodov je omenjen tudi v knjigi:

„Aprila 1945 je skupina 25 domobrancev iz Horjula in št. Jošta napadla člane OZNA-e, ki so se takrat zadrževali v Železnikovi hiši na Krošljevem vrhu nad Podlipsko dolino. Napad se je povsem ponesrečil“ (str. 623).

No, napad se ni povsem ponesrečil. Ob tej priliki so domobranci našli seznam dolomitskih terencev, med katerimi je bilo tudi par horjulskih domobrancev. Med temi so bili: domobranec Janko Končan, sin občinskega tajnika, Čepon Lojze (Koglarjev) in terenca Janez in Julka Prebil ter Kofojev iz Žažarja. Prvi štirje so bili na podlagi teh spisikov aretirani in poslani v Ljubljano, kjer so bili do konca vojne v preiskovalnem zaporu, pred prihodom komunistov pa izpuščeni. Isto je čakalo tudi Kofojevega, a je nekaj dni pred razpadom odšel v gozd k partizanom. Njihovo izdajalsko vlogo dokazuje dejstvo, da so po vojni ostali živi. Hribernik iz enega ali drugega razloga teh podrobnosti ne omenja; zato je prav, da imena teh resničnih izdajalcev pridejo vsaj na strani protikomunistivnega tiska.

NEUSPEH NA DOBROVI

Kakor nekóč horde Hunov in Turkov, je partizanska vojska divjala iz kraja v kraj in povsod zapuščala pogorišča in kri. Zdaj je prišla na vrsto Dobrova, kjer se je 25. januarja 1943 tudi ustanovila postojanka VS. Partizani so dobro vedeli, da jim od strani italijanske vojske ne preti nobena resna nevarnost, zato so se počutili relativno varne; če so le držali primerno razdaljo.

Za 18. februar so pripravili široko zasnovan napad na belo patrolo, ki bi morala tisto jutro v Ljubljano po hrano. V knjigi je rečeno, da so podrobna poročila dobili od samih belogardistov, ki so bili obenem simpatizerji partizanov. Na to ne bi rad prisegal, ker vsaj prve tedne — razen odhoda v patrole — nihče ni smel zapuščati postojanke; navsezadnje pa je možno tudi to, saj so nekateri imeli brate pri partizanih. Tudi sam načrt napada je tako prepleten z raznimi pogojniki, da izgubi vsako verjetnost.

Partizani so stražarje dejansko napadli takoj, ko so prišli v vas. Italijani se boja na vasi niso udeležili, le streljali so iz zabarikadiranega župnišča. Boj je trajal nad dve uri. Od belih je padel Matija Remic iz Podsmreke, ranjencev pa ni bilo. Partizani priznavajo tri mrtve, dva ranjena in enega ujetega, kar pa ni res. Po pripovedovanju vaščanov, so proti Šujici odpeljali več voz mrličev in ranjencev. Matija je podlegel zaradi izgube krvi, ker Italijani po končanem boju niso pustili nikogar več iz postojanke; niti ne potem, ko so Matija pogrešili.

Šele pred nekaj leti sem zvedel, da je pri tem napadu padel tudi partizanski mobiliziranec Primžarjev iz Kozarij. Ranjen je obležal v bližini gasilskega doma, to je precej vstran od bojišča, kar daje misliti, da je hotel dezertirati. Vprašanje je, kdo ga je obstrelil; gotovo pa je, da se mu je pred umikom približal partizan in ga, ko je videl, da je še živ, še enkrat ustrelil, tokrat do mrtvega. Seveda tega v knjigi nisem zasledil, kakor tudi ne omembe, da so partizani napadli pogrebni sprevod, tako da se je Matijev pogreb mogel vršiti šele po štirih popoldne, namesto ob desetih dopoldne, kot je bilo prvotno določeno.

NAPAD NA KORENO

Samo tri dni po napadu na Dobrovo, to je 21. februarja 1943, so partizani napadli postojanko na Korenem, ki je bila ustanovljena le nekaj dni prej. Koreno je bila izhodiščna točka skoro vseh partizanskih napadov, ker je v topografskem pogledu ta teren nudil zelo ugodne pogoje za odmor po opravljenih akcijah, kakor tudi uspešne umike v vse smeri. To je bil glavni vzrok, da so iz horjulske posadke poslali en vod na Koreno, izpopolnili pa so ga z mobiliziranci iz Korena, Slevice in Samotorice. Tako je posadka narasla na 83 mož, a ne za dolgo. Že po nekaj dneh se je začel nekak pritisk, da je treba vse poročene pustiti domov. Tako se je tudi zgodilo in je posadka ob napadu štela samo 40 mož, ne pa 83 kot trdi Hribernik. Poročilo preživelca stražarja pravi, da so bili ti odpusti neposredna priprava za partizanski napad. Tudi tu so napadali vsi trije bataljoni DO.

Opis priprav in samega boja je zelo podoben vsem drugim — nekakšno zvonenje po toči, ko govori o nesmiselnih napakah vodstva in zvrča krivdo z enega na drugega. Je pa tu nekaj prijemov, ki jih je treba omeniti.

„Odredno poveljstvo je posebno pozornost namenilo ranjencem. Enote so bile strogo opozorjene, da morajo poskrbeti, da ne bi sovražnik dobil v roke ne samo nobenega ranjenega borca, ampak tudi ne mrtvega. Odredno obvezovališče je bilo na Slevici. Vsaka četa je morala poskrbeti za nosila in določiti štiri novince za prenos morebitnih ranjencev.

Pripomniti je namreč treba, da je vsa okolica cerkve travnik brez drevja ali drugega kritja. Zaradi snega in polnega meseca je bilo nemogoče približati se zidu okrog cerkve, kaj-

ti napadalci so bili vsaj sto metrov od zidu popolnoma brez kritja in bi bili izpostavljeni ognju vse posadke.

Ko so pripravljali akcijo, je komisar 2. bataljona, Ovsov, močno ugovarjal napadu v tako svetli noči, ko bi se bilo poleg tega treba postojanki približati v snegu in obvladati tako velik in pregleden prostor. Toda njegovih ugovorov niso upoštevali, temveč so mu rekli, naj to ne bo njegova skrb, ker je za akcijo odgovoren komisar 1. bataljona Rudi in da bo v postojanko prodrli s skupino skojevcev.

Kljub takšni situaciji, ki je že vnaprej pomenila nesmiselnost vsakega napada in nepotrebno žrtvovanje ljudi, je odredno poveljstvo vztrajalo, da se nadaljuje z napadom. Posledica tega je bila, da so bili skoraj vsi bombaši, ki so se z več strani v majhnih skupinah z ritjem po snegu poskušali približati postojanki, ubiti ali ranjeni. To je končno spametovalo poveljstvo odreda, da je po eni uri prekinilo neuspešno napadanje.

Pri tem napadu so padli trije borci, ki pa so kljub najostrejšemu opozorilu odrednega poveljstva, da je treba padle in ranjene borce odnesti, ostali tam, kjer so padli, ker zaradi močnega sovražnikovega ognja in drugih neprilik niso mogli pohnje, ne da bi se število žrtev večkrat povečalo (str. 379).

Vse to so Hriberikove besede. Z majhnimi izjemami je opis kar precej objektivni. Toda skozi to množino besed se vidijo stvari, ki tudi tu vodstvo DO, še bolj pa KP tirajo na zatožno klop. Očitno je namreč, da je bil ta napad preračunan umor prisilnih mobilizirancev, katere so potiskali v prve vrste, čeprav so vedeli, da je bil napad „nesmiseln in nepotrebno žrtvovanje ljudi“. V svoje lastne laži se je pisec ujel tudi pri številu žrtev (trije padli), malo prej pa je priznal, „da so bili skoro vsi bombaši ubiti ali ranjeni.“ Neverjetno se mi zdi, da so od skoro petsto napadalcev samo tri pognali proti obzidju z bombami. Če Partija priznava, da so se morali umakniti zaradi mrtvih in ranjenih, potem so morale biti žrtve res številne. To se tudi ujema s poročilom takratnega branilca v posadki, ki pravi, da je bilo mrtvih in ranjenih toliko, da je bil sneg po njivah okoli cerkve ves krvav. Drugo poročilo iz Dvora trdi, da so mobilizirali dvorske kmete, da so na Osredok (tu je bila partizanska bolnišnica) odpeljali devet voz mrtvih in ranjenih.

Belogardisti med tem napadom niso imeli nobenih izgub. Po končanem boju pa je bil eden ranjen, ko je za otepom slame, katerega je bil partizan pri napadu rinil pred seboj, obrnil mrtveca in tako sprožil že aktivirano bombo. Tudi enega mrtvega in štiri ranjene Hribernik spravlja v zveza s tem napadom, a to ni res. To je bilo ob neki drugi priliki, ko so stražarji postavljali spodžagani električni drog, že po končanem delu pa je Bastičev iz Horjula stopil na nastavljeno mino. Bastičev je bil mrtev, štir-

je drugi pa ranjeni. Sicer pa Hriberniku za take malenkosti ni zameriti, saj je lagati bolj navajen kot jesti kruh, poleg tega pa je po devetindvajsetih letih še vedno težko priznati, „da je napad na belogardistično postojanko na Korenem edini primer demoralizacije pri posameznih borcih“ (str. 380). Taka izjava od poveljnika jugoslovanske armije za Slovenijo (to je namreč Hribernikov najnovejši položaj) more le skozi zelo stisnjene zobe. Ali pa se je prikopal do spoznanja, da bo počasi le treba zapustiti lažnjive kolesnice in povedati resnico; to je pa zaenkrat še zelo malo verjetno.

Po porazu na Dobrovi in na Korenem so partizani „podvzeli niz manjših akcij... da obrnejo sovražnikovo pozornost čim dalje od terena, na katerem so se nahajali“ (str. 383). Z drugimi besedami: belogardisti so jim pognali v kosti tak strah, da so začeli gledati proti zahodu; da so jim spustili tudi precej krvi pa dokazuje dejstvo, da so morali po novince na Primorsko. Tudi to ni šlo gladko. Med nekim sestankom „so jih napadli Italijani, katere je tudi pripeljal izdajalec“ (str. 386). Kako je bilo s to akcijo, je veliko vprašanje. Velika verjetnost je, da je ta „boj“ privlečen sem zato, ker je v zmešnjavi streljanja lažje zapisati, „da so se mobiliziranci razbežali na vse strani“ (str. 387). Prisilni mobiliziranci so jim hoteli pobegniti, partizani pa so nanje odprli ogenj, da so jih tako vsaj nekaj pokorili. Sicer pa to ni edini primer te vrste.

NAPAD NA ŽIBRŠE

To je samo eden v dolgi vrsti naslovov, v resnici pa do Žibrš niso prišli; zato je ta „napad“ treba pisati pod narekovajem. „Napad“ naj bi se vršil v noči med 9. in 10. februarjem 1943.

Vzrok za napad naj bi bilo poročilo terencev s področja Logatec Žibrše, s katerim so obvestili poveljstvo, da je v novoustanovljeni postojanki v Žibršah in Ravniku nekaj prisilno mobiliziranih belogardistov in s katerimi zdaj terenci vzdržujejo stalne zveze. Hribernik celo piše:

„Mobiliziranci so izjavili, da bi se predali partizanom, in že več, da bi pomagali razorožiti zagrizene belogardiste v teh postojankah, če bi jih partizani napadli“ (str. 368).

Od tega poročila dalje se Hribernik na široko razpisuje o pripravah na „napad“, katerega pa potem enostavno izpusti. Da bomo spoznali partizansko vojskovanje, pojdimo kar s Hribernikom:

„Za pripravo te akcije je poveljstvo poslalo operativenga oficirja Rada Pehačka s skupino obveščevalcev. Z njimi je odšel tudi Cene Logar, takratni sekretar vrhniškega okrožja. Njihova naloga je bila, da se povežejo z lokalnim vodstvom na terenu in skupaj z njim pripravijo vse potrebno za akcijo in prekrbijo potrebne podatke.

Tako so se vsi trije bataljoni v noči na 9. februar premaknili čez Horjulsko in Podlipsko dolino na Podpesek, kjer

so predanili, nato pa v mraku 9. februarja krenili prek Petkovca k Zbiršam.

Blizu Žibrš so odredne enote pričakali Rado Pehaček, Cene Logar in terenca Franc Popit in Vanja. Ti so odrednemu poveljstvu posredovali vse podatke, ki so bili pomembni za akcijo. Predlagali so tudi, naj enote takoj nadaljujejo pot do Lavrove domačije, ki je bila prazna. Tam naj bi enote ostale naslednji dan, se odpočile in se pripravile za akcijo“ (str. 370).

Tu so jih presenetili Italijani.

Vse skupaj je le maškerada, ki naj zakrije neuspeh celotne akcije. Sploh je vprašanje, katero akcijo je imel Hribernik v mislih in jo je tako neuspešno presadil v okolico Žibrš! Poudarek na Pehačka precej kaže na verjetnost, da jo je hotel malo zagosti temu lopovu, ki je žrtvoval toliko tovarišev, sam pa se vedno po lisičje izvil iz pasti. Le kako so mogli krajevni terenci ter Pehaček in Logar tako površno „pripraviti teren“, da so celoten DO poslali naravnost v italijansko zasedo! Še bolj sumljivo pa je opisovanje boja samega. Partizani so Italijane obkolili, „mitraljezec Frenk je budno pazil, da ni kdo od njih odnesel zdrave kože... padali so kot muhe“ (str. 370). Ko so drugi dan prišle italijanske okrepitve in belogardistične kolone, seveda „so bili vsi pijani“ (str. 371), so ti obkolili partizane, a jih niso mogli vreči s položajev. V te „zmage“ pa se vmeševajo načrti za preboj proti logaški strani. Ker so tu naleteli na belogardiste, „je komandant spremenil načrt“ (str. 372), ubrali so jo proti Planini, tako da je predhodnica postala zaščitnica. Nazadnje se je tudi ta „boj“ končal kakor toliko drugih, kjer so bili zraven Italijani. Hribernik pa piše:

„Z olajšanjem smo se zavedeli, da smo se rešili, da smo že zunaj obroča in da je preboj potekel skoro brez strela“ (str. 372).

Upoštevač vsa navedena nasprotja od naslova do zadnje besede v tem poglavju, poleg Hribernika ne more biti veliko mislečih ljudi, ki bi to epizodo vzeli resno. Laž je tu tako očitna, da bralec brez kakšnih posebnih težav vidi, da gre tu le za neurejen beg DO proti Notranjski, kakšnega večjega spopada v tistem obdobju pa iz nobenih poročil nisem mogel izslediti.

UNIČENJE DOLOMITSKEGA ODREDA IN ODHOD VODSTVA IZ DOLOMITOV

Čprav so se partizani kot preganjane zveri podili iz kraja v kraj, so se še najbolj trdovratno držali v Kjuču. To področje bilo obdano od cele vrste italijanskih postojank: Polhov Gradec, Horjul, Dobrova in Brezovica; nazadnje pa tudi ljubljanska in vrhniška garnizija nista bili daleč. In sredi teh gnezd so se komunistični partizani počutili še najbolj varni, ker so se zanašali na okupatorjevo sodelovanje. Ta pomoč je prihajala po treh kanalih:

1) Partizani so od Italijanov vedno vnaprej zvedeli o nameravanih akcijah, čeravno so bile to le propagandno manevriranje;

2) če so po nerodnosti ali zgolj slučaju le zagazili v italijanski vojaški obroč, so jim Italijani vedno omogočili preboj;

3) Italijani so vezali belogardistične posadke na ozek teritorij okrog postojank, jim prepovedovali samostojne nastope, predvsem pa jim onemogočali medsebojne zveze, ki bi mogle privedi do večjih organiziranih pohodov proti partizanom.

Le pod vidikom tega sodelovanja je mogoče razumeti, zakaj se je takozvano vodstvo NOG moglo na tem ozemlju obdržati vse do konca marca 1943, čeravno je, vsaj po opisih v tej knjigi, skozi te hribe in vasi divjalo vsaj pet ali šest okupatorjevih „ofenziv“.

Kot odgovor na številne belogardistične očiščevalne akcije Hribernik tudi za zgodnjo spomlad 1943. leta našteva tako vrsto bojev, napadov in sabotažnih akcij, da se izgublja v svojem lastnem besedičenju.

Za progo od Viča do Borovnice osebno vem, da tam ni bilo nobenih bojev; isto trdijo tudi priče iz drugih krajev v Dolomitih. Edini primer, ko je prišlo do streljanja, je bilo na Brezovici konec februarja 1943, ko je patrola petih vaških stražarjev iz Brezovice pri Gosarju padla v partizansko zasedo. Okoli hiše je bilo vse polno tovarišev, v hiši pa se je gnetla elita partizanske vojske, ki pa so jo iz „velike hrabrosti“ ubrali skozi glavna vrata in nekateri celo poskakali skozi okna, kakor hitro so na pragu zagledali bele.

Pod gozdom so se plazile dolge kolone partizanov, ne da bi napadli okupatorja v bližnjih barakah, ampak so po vaseh trosili svoje letake in ropali po domovih svojih idejnih nasprotnikov.

Beli so začeli vedno bolj potiskati proti Ključu, kjer so bile klavnice za ljudi in živino. Včasih so se morali tudi umakniti, niso se pa odpovedali nalogi: iz Dolomitov pregnati komunistične krvnike, ki so imeli na vesti že na stotine nedolžnih žrtev. Tudi partizani so se zavedali, da se bliža čas odločilnega boja, ker oboji ne bodo vzdržali na istem ozemlju. To odločitev so partizani sami pospešili z umori in ropanjem sredi marca 1943.

Hribernik vse to združuje pod naslovom „Odločilna sovražnikova protiofenziva“, ki sam po sebi nič ne pove. Še bolj hoče za partizane tako kritične dogodke tistih dni nekako pokriti s čudnim podnaslovom „Preprečeni napad na osvobojeno ozemlje“ (str. 389). Že samo ta naslov je pravi nesmisel: Beli so dejansko napadali, zato je nemogoče govoriti o preprečenem napadu ali napadih, posebno še, ker so partizani iz teh bojev izšli do kraja razbiti; izgubili so Dolomite in celo vodstvo partizanske vojske je zbežalo v Kočevski Rog. Prav tako odveč in nesmiselno je razlaganje načrtov, premikov čet in bataljonov, skrivnostno izginotje stražarja v hiši na Selu in boj v isti hiši (str. 391). Stražar se je namreč najedel partizanskega življenja in se javil belim, kakor toliko drugih; a takega greha se

Hribernik ne upa dotakniti, zato ga je raje zavil v skrivnost. Zares, brihten junak tale Hribernik!

„Iz tega boja so beli in Italijani bežalibrez odpora, partizani (druga in tretja četa 1. bataljona, prva četa pa je itak vse-skozi bila nekaka osebna straža osrednjega vodstva, opomba moja) pa so se samo umaknili proti Žerovniku in to zaradi sovražnikove premoči, predvsem pa zaradi bojazni, da ne bi bili preko Toškega čela, posebno pa iz smeri Hruševega obkoljeni in uničeni“ (str. 392).

„S tem se je še pred koncem dneva 12. marca izjalovil tudi poskus Italijanov in belogardistov, da z novo taktiko in nočnim napadom ter iz več smeri istočasno prodrejo na osvobojeno ozemlje in razbijejo partizane“ (str. 393).

Zares čudni zaključki, ki si jih more izmisliti in jih razumeti samo redeči propagandist.

Še bolj očitno se pokažejo vse značilnosti partizanstva v opisovanju poraza v Belški grapi, ki je bil 18. marca 1943. Med drugim je pisano:

„Vodstvo odreda je od svojega človeka, ki je bil v sovražnikovih vrstah, tudi tokrat pravočasno zvedelo za sovražnikove priprave. Spoznalo je, da gre za zelo resen napad, zato je tudi pravočasno ukrepalo. Sporazumno z osrednjim vodstvom je napravilo načrt, po katerem naj bi odredne enote na že znanih obrobni položajih osvobojenega ozemlja sprejele boj s sovražnikom in ga prvi dan zadrževale tako, da ne bi prodrl v središče osvobojenega ozemlja. Če sovražnikovega pritiska pri obrambi osvobojenega ozemlja ne bi bilo moč vzdržati tudi drugi dan, bi bilo treba izkoristiti noč in se z vsemi enotami prebiti skozi obroč onkraj Horjula za sovražnikov hrbet...“ (str. 395/9).

„Tokrat sploh ni bilo predvideno, da bi se katera od enot umaknila čez nemško-italijansko mejo, čeprav so ta manever že dvakrat izvedli. To pa zaradi tega, ker so dobili podatke, da je meja močno zasedena“ (str. 396).

Prvi dan te ofenzive je potekal po znani italijanski taktiki, ki nikoli ni prinesla kakšnih vojaških uspehov, razen da so partizani bežali na vse strani in se umikali proti Prošci. Hribernik brez vsakega oklevanja ali sramu piše:

„Tako je prvi dan te široko zasnovane, veliko sil vključujoče sovražnikove ofenzive minil v popolnem uspehu za partizane“ (str. 397).

Torej ni bilo nujno, da so začeli zapuščati Dolomite že takoj prvo noč in tako spremeniti prvotni načrt! V čem je bil ta „popoln uspeh“, bo razvidno iz naslednjih poglavij.

Z nočjo je vodstvo začelo izvajati svoj „načrt“.

„Drugi bataljon se je po zmrčitvi umaknil s Ključa čez Prošco, Zavrh in čez Malo vodo na Veliki hrib. V Prošci se mu je priključila skupina skojevcev, ki so bili tedaj na skojevskem tečaju na Babni gori. Pridružila se mu je tudi skupina delegatov, ki se je takrat že zbrala za predvideno konferenco aktivistov. S temi sta šla tudi odredni komisar Metod in operativni oficir odreda Rado Pehaček“ (str. 397).

Gornje izjave ne potrebujejo nobene razlage. Preboj skozi laški obroč je za „osvobodilno borbo“ nekaj vsakdanjega. Ne prepričajo pa trditve, da sta Pehaček in Metod po kurirju poslala komandantu 1. bataljona in komandantu odreda Radovanu ukaz za preboj.

„Ko pa se je ves 1. bataljon in vse, kar je bilo k njemu priključeno, zbral pred Žirovnikovim grabnom, sta Rudi in Radovan kljub kurirjevemu sporočilu sklenila, da se ta del odreda umakne v Belško grapo“ (str. 397).

Ta trditev ni drugega kot pranje odrednega komisarja Metoda in Pehačka, ki sta kot največja zločinca 2. bataljon potegnili iz obroča, 1. bataljon pa enostavno pustila na cedilu, da bi sama imela zadosti časa za umik; obenem je to tudi obsodba Radovana, katerega so kmalu potem odžagali in izdali, kot je bilo že prej rečeno. Zakaj so se prebili že takoj prvo noč in niso čakali drugega dne, ko je prvi dan minil za partizane v popolnem uspehu? Če je res bilo že od vsega začetka določeno, da se vse odredne enote prebijejo skozi obroč, potem je govor o kurirskem sporočilu odveč, kvečjemu samo vsiljiv namig o junaštvu Metoda in Pehačka. V resnici ni bilo nobenih načrtov, vse je bežalo čez drn in strn, 1. bataljon pa je zagazil v Belško grapo, ker so mu belogardisti zaprli pot iz obroča; drugega izhoda pa ni bilo. Izid boja sta Metod in Pehaček izkoristila proti Radovanu, katerega sta vzela na piko že pred uničenjem DO, kakor sta bila pred meseci obračunala s prvim komandantom DO, Ježevnikom.

Hribernikovo opisovanje te odločilne borbe je bogato nastlano z reziškim frazarjenjem, kar je razumljivo, saj resnice povedati ne sme.

Važno je že to, da pisatelj priznava, da so partizani vnaprej vedeli za to ofenzivo. Vanjo je bilo angažirano precej vojaštva, gotovo pa ne take astronomne armade, kot jih navaja Hribernik. Bolj važno je dejstvo, da so v ta boj posegle skoro vse dolomitske posadke Vaških straž. Te so vzele iniciativo v svoje roke, zato so bili partizani tudi premagani.

Od vzhodne strani so pritiskali stražarji iz Dobrove in Dravelj; proti Brezju se je spustila posadka iz Kršljanovega gradu in Loga; od zahoda pa so sklenili obroč fantje iz Rovt, Št. Jošta, Polhovega Gradca in Horjula. Ta zahodni del je bil pod poveljstvom Pavla Vošnjaka-Vidmarja. Ko se je pokazalo, da se bo tudi ta ofenziva končala kot vse prejšnje,

„je Vošnjak od italijanskega poveljstva zahteval napad na Ključ, da bi razbili štab DO. Ko je draveljska četa zastražila prehod meje proti Sv. Katarini in Rovtarji obrobne predele na

Ravniku, je Vošnjak uredil z Nemci, da so zastražili mejo od Polhovega Gradca do Toškega čela.

Ker nam je italijansko poveljstvo prepovedalo prehod Gradščice proti Grmadi, smo morali tisto noč prebiti na Belci. Poleg tega so Italijani še tisto noč obvestili štab DO, da jih bodo Vaški stražarji napadli. Ne glede na vse to je poveljnik Vidmar kljub italijanski prepovedi udaril v Belško grapo.

Partizane smo dosegli že v zgodnjih jutranjih urah. Iz grape smo gledali partizane daleč proti hribom, ko so, majhni kot mravlje, lezli proti nemški meji. Ker je bila meja zastražena, so se morali obrniti naravnost proti nam. Med borbo se je vnelo suho resje, da je gorelo kot v peklju. Pogled na partizane je bil nekaj strašnega; marsikateri je bil ožgan do kosti.

Po končani borbi smo zajeli 34 mobilizirancev; povečini so bili iz Stajerske in so se takoj pridružili VS, pozneje pa so bili temelj gorenjskemu domobranstvu. Vsi drugi so bili večjidel uničeni z ognjem. Kakor so pripovedovali bližnji kmetje, ki so jih pokopali, je bilo požganih ali pobitih 60 aktivistov. Rešil se je samo štab DO in takratni komandant NOG Franc Leskošek in sicer preko Polhovega Gradca na Gorenjsko...“ (Odpri gobovi III, str. 55-56).

Tudi drugo poročilo se nanaša na to borbo:

„V tej ofenzivi bi bili kaj lahko uničili vse komunistične tolpe v Dolomitih, a so jim italijanski vojaki odprli v obroču pot...“ (Krivda rdeče fronte II, str. 53)

Kakor je zverženo in sfabricirano poročilo o poteku boja, tako je prikrojeno tudi število žrtev.

„Italijansko poročilo z dne 19. marca navaja, da so imeli partizani prvi dan nad sto mrtvih, od tega da so jih petnajst pustili na terenu in med njimi naj bi bil tudi en komandir čete. Ujeli naj bi bili dvanajst partizanov in zaplenili več raznega materiala; drugi dan pa so imeli 81 mrtvih, prešteti na terenu in 32 ujetih in da so bili med mrtvimi en komandant bataljona, dva komandirja čete, en politkomisar pa naj bi bil ranjen...“ (str. 403).

Nasproti temu italijanskemu poročilu Hribernik piše:

„V resnici pa so partizani po spominih borcev imeli okoli 20 mrtvih, ujetih je bilo okoli 40 partizanov in okoli 20 članov partizanskih družin in drugih neoborožencev. Med padlimi sta bila tudi komandant 1. bataljona Rudi in komisar 1. čete Jovo-Amerikanec“ (str. 403).

Te številke so očitno skregane z resnico, sicer bi Hribernik v naslednjem poglavju prav gotovo ne zapisal kaj tako poraznega kot:

„V Breznici je bila takrat (22. marca) tudi manjša skupina okoli deset partizanov, ki so se tam zbrali iz razbitega 1. bataljona in raznih zalednih ustanov odreda“ (str. 407).

Ali Hribernik laže tu, ali pa je 1. bataljon štel samo 70 borcev. O skoraj popolnem uničenju 1. bataljona sta mi osebno pripovedovala tudi I. in F. P. iz Kozarij, ki sta se rešila iz tistega grabna. Skočila sta namreč v Gradašnico in se pod vodo zavlekla med korenine, kjer sta prebila dva dni, potem pa pobegnila od partizanov in se javila VS na Brezovici. Nekaj ujetnikov je ostalo tudi na Dobrovi; prav ti so veliko pomagali, da je bilo partizanstvo v naslednjih dveh mesecih pregnano iz Dolomitov. Prav ti tudi dokazujejo, da komunistične strašilo: „ujtneike so belogardisti neusmiljeno streljali“ (str. 403) — ni drugega kot propagandno strašilo za prisilne mobilizirance.

Tudi ne smem pozabiti zapisati, da so zajeti partizani kakor tudi domačini tiste dni javno govorili, da je partizansko vodstvo v Belško grapo pognalo predvsem prisilne mobilizirance z Gorenjske.

Še nekaj priznava Hribernik: poraz v Bezenici, ki je sledil 22. marca, to je tri dni po bojih v Belškem grabnu. To je gotovo drugi najpomembnejši poraz partizanov na področju Ključa. Svarun ga skuša omiliti z izgovori o samo enem stražarskem mestu; o partizanu, ki je vedel za bivake v Bezenici in jih izdal, da bi se prikupil belim, takoj nato pa postavlja verjetnost, da je ujeti partizan hotel bele samo speljati v središče partizanskega ozemlja, „kjer bi jih partizani odkrili in napadli, kar bi tudi njemu nudilo vsaj neko možnost, da se reši“ (str. 408).

Vse to je samo njegova fantazija, ki enostavno ne more sprejeti dejstva, da so bili partizani pošteno tepeni.

Velika laž je tudi naslednja trditev:

„V Bezenici je bila pred sovražnikovo ofenzivo v resnici le odredna klavnica, kjer je samo nekaj partizanov opravljalo to delo, kar je bilo tistemu partizanu dobro znano“ (str. 408).

Tu so bile res klavnice, predvsem klavnice ljudi. Ko so nekaj tednov potem sem prišli stražarji iz Brezovice, je bilo nad Skodlarjem vse polno bivakov (seveda razdejanih), povsod so ležale živinske kosti, vseprek so bili hlodi, na katerih je vse do poraza v Belški grapi zasedal „sodni zbor DO“, in bilo je tudi dosti grobov. Za vse to Hribernik noče nič vedeti, ampak bralca raje zapelje na stranpot, rekoč:

„Naključje, ki ga partizan seveda ni mogel predvideti, pa je hotelo, da je bila ob sovražnikovem prihodu v Bezenico tam skupina okoli 30 partizanov in z njo operativni oficir odreda, v neposredni bližini Bezenice pa tudi vse druge odredne enote. Zaradi goste megle in delne oblačnosti je stražar sicer opazil premikanje nekih ljudi v bližini hiše, kjer so prenočevali partizani, vendar ni takoj ugotovil, kaj je na stvari...“

(Sledi)

MATICA MRTVIH 1941 – 1945

Dopolnilo Bele knjige julij-avgust 1981.

Zgodovinski odsek TABORA - SPB nadaljuje zbiranje podatkov o pomorjenih in padlih Slovincih v času komunistične revolucije. Ti podatki bodo odslej objavljeni v našem glasilu. Odsek prosi za nadaljnje podatke in popravke, ki naj bodo poslani na uredništvo glasila ali na katerikoli odbor TABORA SPB v Severni Ameriki ali Argentini.

Ubiti 1942

Boštjanova, —	Zavrh	Mihelič, —	Borovnica
Brule, oče	Hrušica, Stopiče	Mihelič, žena	Borovnica
p. d. Klančarjev		Murn, sin oskrbnika	gradu Breitenau
Brule, sin	Hrušica, Stopiče	Novak, Ivan	Ljubljana
Čuč, Ivanka	Pudob	Ovniček, Terezija	Dolž 15
Čuš, Lojze	Preserje	p. d. Adamičeva	Stopiče
Habič, Marija	Zadvor	Rojic, Franček	Ljubljana
Kraljič, organist	Grosuplje	Rožič, Franc	Ljubljana
Lončarič, —	Rosalnice	Sterle, Valentin	Osredok
Maucer, Janez	Semič	Štrauc, Franc	Brusnice
p. d. Klančarjev			

Ubiti in padli 1943

Bačnik, Marjan		Miklavčič, Jože	
Grčarice	Maribor	Turjak	Mali Korenj
Iskra, Janez	Bohinj	Perko, Jože	
Končar, Miloš	Litija	(Vidmarjev)	
Grčarice		Turjak	Veliki Korenj
Košmerlj, Ivan	Loški potok	Povše, Jože	Mirna peč
Martol, Anton	Sodražica	Razinger, Anton	Jesenice
Miklavčič, Janez		vidic, Ignac	Veliki Korenj
Turjak	Mali Korenj	Zdešar, Franc	
		Grčarice	Ljubljana-Vič
		Zgone, Anton	Ig

Ubiti in padli 1944

Boštjančič, France	Mlačevo	Mavsar, Marija	
Drab, Anton	Veliki Cerovec	Kantetova mama	Veliki Korenj
	Stopiče	Velikonja, Dane	
		četnik	Kranj

Ubiti 1945

Dovč, Maks	Stožice	Žitnik, Lojze	
Poharc, Janez		(Bobnjev)	Grosuplje
Načelnik Sokola			
Ljubljana-šiška	Ljubljana		

VRNJENI

Ahlin, Lojze	Grosuplje	Perko, Dolfe	Veliki Korenj
Ahlin, Polde	Grosuplje	Perko, Janez, oče	Veliki Korenj
Arko, LLojze	Sodražica	Perko, Janez, sin	Veliki Korenj
Baumgartner, Matija	Ljubljana	Perko, Lojze, sin	Veliki Korenj
Cankar, Blago	Ljubljana	Perko, Lojze	Veliki Korenj
Hočevar Janez (Nograški)	Mali Korenj	Puželj, Matija	Sodražica
Hočevar, Jože (Nograški)	Mali Korenj	Stoje, Franc	Ig
Hribar, Anton (Mihatov)	Mali Korenj	Šinkovec, Janez (Francni)	Mali Korenj
Hribar, Janez (Mihatov)	Mali Korenj	Šinkovec, France (Francni)	Mali Korenj
Hribar, Jože (Mihatov)	Mali Korenj	Šinkovec, Tone (Francni)	Mali Korenj
Ilc, Tone	Sodražica	Tuč, Martin	Grosuplje
Jurjev, Tone (domače ime)	Veliki Korenj	Tuč, Tone	Grosuplje
Juršič, Jože (Pungrtarjev)	Dolž, Stopiče	Vagaja, Tone	Ljubljana
Kožar, Jože	Velika Loka	Vidic, Janez	Veliki Korenj
Mehle, Avguštin	Ljubljana	Vidic, Ignac	Mali Korenj
Mehle, Ivan (Krofelj)	Stara vas	Vidic, Jože	Mali Korenj
Miklič, Franc	Brezov dol	Vidic, Lojze	Mali Korenj
Novak, Jože	Mali Korenj	Zaje, Franc	
		—, Ivan	Mali Korenj
		Zaje, Nace	Veliki Korenj

✦ Jože Leben

Na posledicah težke bolezni je 23. aprila 1981 v Clevelandu umrl zvest in dolgoletni član Tabora DSPB Jože Leben.

Njegova življenjska pot je bila težka in mučna. Rodil se je v prestolnici Slovenije Ljubljani, kjer je tudi dovršil svoje šolanje. Izučil se je za avtomehanika. Zelo je bil ponosen na svoja vojaška leta, katera je odslužil kot aviatičar v kraljevi Jugoslaviji.

Ob napadu Nemčije na Jugoslavijo je bil ujet in odposlan v Nemčijo kot vojni ujetnik. Iz ujetništva se je vrnil leta 1943 in takoj pristopil k Slovenskemu domobranstvu.

V Avstriji je preživel svoja leta v taborišču Spittal, kjer je bil tudi zaposlen kot vodja kuhinje. V Ameriko

je prišel leta 1951, kjer se je tudi zaposlil do svoje smrti v tovarni Twist Drill.

Bil je večletni predsednik Slovenske pristave. Pri tem častnem mestu ga je dohitela tudi smrt. Nadvse mu je bila pri srečanju spominska kapelica Orlovega vrha Slovenske pristave. Premnogokrat se je kot predsednik Slovenske pristave, obložen s skrbmi in težavami te ustanove, napotil k spominski kapelici, kjer si je v duhu in ob spominu na pobite Slovenske domobrance nabral novih moči pri delu za slovensko skupnost.

Bil je preprost, kot vsak garač. Ljubil je vse, kar je slovenskega. Največja njegova ljubezen pa je bila do Marije Brezjanske, ki je ustoličena v spominski kapelici Orlovega vrha, posvečena spominu pobitih Slovenskih domobrancev, četnikov in vseh žrtev komunistične revolucije.

Dragi Jože, slovenski domobranec, sedaj združenemu s pobitimi soborci Slovenskega domobranstva, Ti želimo: Počivaj v miru in naj Ti bo lahka zemlja nove domovine!

Naše globoko sožalje soprogi, sinu Franciju, hčerki Silviji in vsem sorodnikom.

Člani Tabora, Cleveland

Cleveland:

Prejeli smo žalostno novico, da je v domovini umrla sestra preds. naše Zveze inž. Franceta Gruma. Naša globoka sočustva k težini križa, ki ga prenaša naš predsednik. Umrla mu ni le ljubeča sestra; nekaj dni pred to težko novico mu je v Clevelandu umrl najboljši prijatelj, svak Jože Leben.

Odbor in članstvo Tabora DSPB Cleveland izrekajo globoko sožalje.

V Buenos Airesu je umrl junija 1981. bivši domobranec Vinko Sever. Doma je bil iz Brezovice pri Ljubljani in je imel 65 let.

Tu v Argentini živi njegov mlajši brat Viktor z družino, kateremu izrekamo naše sožalje.

V domovini je umrla gospa Marija Kožar — mati soborca Janeza Kožarja.

Soborec Franci Oblak je tudi prejel od doma sporočilo, da mu je umrl oče g. Anton Oblak v starosti 89 let.

Obema soborcema in njihovim družinam naše sožalje.

IZ DRUŠTEV

XII. REDNI LETNI OBČNI ZBOR ZAVETIŠČA DR. GR. ROŽMANA V ARGENTINI

Dne 17. maja 1981 se je vršil XII. redni občni Zavetišča za poslovno dobo 1. 3. 1980 — 28. 2. 1981 v Slovenski hiši na Ramón Falcón 4158, v Buenos Airesu.

Ob 11. uri dopoldne je predsednik Matevž Potočnik ob zadovoljivi udeležbi otvoril občni zbor, pozdravil navzoče in se tudi spomnil umrlih članov Zavetišča v minuli poslovni dobi: Vrestnik Franca, Mikulič Staneta, Tomazin Vinka ter Dermastja Franca, ki je bil tudi odbornik zavetiščnega odbora.

Po branju in odobritvi zapisnika XI. občnega zbora so poročali:

Predsednik M. Potočnik je podal pregled dela v zadnji poslovni dobi in z zadovoljstvom ugotovil, da delo dobro napreduje pri dograditvi Zavetišča, da je prvih šest sob v prvem nadstropju končanih in da se dokončuje tudi zunanje lice stavbe. Zahvalil se je vsem slovenskim rojakom za razumevanje in pomoč in apeliral za pomoč v bodoče.

Tajnik Jože Žerovnik je poročal o rednih sejah odbora, na katerih so se reševali in obravnavali problemi in zadeve Zavetišča. Pristopilo je k ustanovi 17 novih članov (po večini mlajši), umrli so 4 in odpadli 3. Ustanova ima skupno 230 članov. V Zavetišču je 12 oseb. V minuli poslovni dobi je umrl Jože Vombergar-„Voda“, ki je bil že nekaj let v

Zavetišču. Od meseca decembra 1980 se nahaja v Zavetišču tudi g. dekan Ciril Milavc in imajo tako zavetiščniki svojo redno nedeljsko sv. mašo v Zavetišču.

Blagajnik Vencelj Dolenc je podal blagajniško poročilo, iz katerega je razvidno, da so v tej poslovni dobi poslovni dobi znašali:

Prejemki: 62.044.800 pesov

Izdatki:

Vzdrževanje: 25.196.000 pesov

Gradnja: 30.978.190 pesov

Poudaril je, da si osebe, ki se nahajajo v Zavetišču, same plačujejo svojo mesečno vzdrževalnino, s katero se krijejo vsi stroški njihovega vzdrževanja, in da se vsi drugi prispevki uporabljajo izključno za dovršitev in zboljšanja Zavetišča. V minuli poslovni dobi je bila kupljena hladilna skrinja, ki služi predvsem za shrambo mesa.

Po teh poročilih je podal poročilo dr. Jože Dobovšek v imenu nadzornega odbora ter ugotovil, da so pregledane poslovne knjige, in najdene v redu ter dal predlog za razrešnico odboru s pohvalo.

Volite novega odbora tajnik Žerovnik prebere novo listo odbora, ki jo je sestavil sam odbor za novo poslovno leto 1981-1982. Listo navzoči odobrijo in nima bistvenih sprememb.

Predsednik: Matevž Potočnik — **podpredsednik** Lovrenc Tomaževič.

Tajnik: Jože Žerovnik — **namestnik** Franc Oblak.

Blagajnik: Vencelj Dolenc — **pomočnik** Božo Šušteršič.

Odborniki: inž. Anton Matičič, Emil Cof, Franc Avguštin, Janez Jenko in Ivan Šiler.

Namestniki: Valentina Oblak, Ivanka Puhek, Marija Podlogar, Srečko Rus in Vera Šurman.

Nadzorni odbor: dr. Jože Dobovšek, Marjan Lóboda in Janez Amon.

Slučajnosti:

1. **Zvišanje članarine:** navzoči odobrijo novo predloženo članarino, ki znaša mesečno 2.000 pesov kar je letno 24.000 pesov.

2. **Novi odbor** bo skušal dati Zavetiščnikom večje in boljše ugodnosti v vseh ozirih, tako v redu in poslovanju.

Ob 12.30 uri zaključi predsednik občni zbor in se zahvali udeležencem za udeležbo.

Nekaj novic iz društva borcev Tabor Cleveland-ZDA:

Društvo je imelo svoj spomladanski družabni večer v soboto 15. aprila 1981. Bil je lep večer in uspešen v vseh ozirih. Ugodno pa prav gotovo ni vplivalo na goste izven Clevelanda dejstvo, da je prav ta večer bil na mrtvaškem odru soborec Jože Leben.

Dne 23. maja 1981 je društvo organiziralo članski izlet v Washington.

Letošnja spominsko proslavo je imel društvo Tabor iz Clevelanda **14. junija 1981** pri spominski kapelici Orlovega vrha na Slovenski pri-

stavi. Proslava je bila posvečena spominu 35-letnice smrti generala **Leona Rupnika**, kakor tudi isti obletnici smrti njegovega ožjega sodelavca dr. **Lovra Hacina**.

Letošnji občni zbor ZDS' B Tabor se bo vršil v Clevelandu; kot običajno, v soboto pred Delavskim praznikom 5. septembra 1981.

Novice društva Tabor — Argentina:

70 let je dopolnil 3. maja 1981 soborec **Janez Bavec**; prav tako je obhajal 25. julija 1981 svojo 60-letnico soborec **Jože Opeka**.

Prijateljema Bavecu in Opeku naše prisrčne čestitke.

Iz Godoy-Cruz — Mendoza smo prejeli veselo sporočilo, da je na tamošnji univerzi 23. maja 1981 diplomiral za elektrotehničnega inženirja **Niko Fabjančič**, sin prijatelja-soborca Anatola Fabjančiča in gospe Lile. Naše čestitke.

Zavetišne novice:

V soboto 20. junija 1981 je obhajal svoj 88-letni rojstni dan zdrav in čil g. dekan **Ciril Milavec**.

Naše iskrene čestitke.

Dne 11. aprila 1981 je v Zavetišču nepričakovano umrl, zadet od srčne kapi, bivši domobranec **Jakob Kogovšek**.

Pokojni je bil doma iz Rovt in je dopolnil 74 let.

Po daljši boleznii je umrl 21. junija 1981 član Zavetišča g. **Jurij Seršen**. Naslednji dan je bil pokopan na pokopališču „Villegas“ v San Justo — Buenos Aires. Dopolnil je 71 let.

Žena pokojnika je bila prva kuharica v Rožmanovem Zavetišču.

Gospej vdovi, hčerkmama in sinu naše sožalje.

V Lujanu (Argentina) je umrl junija 1981. član Zavetišča, dolgoletni cerkovnik v lujanski romarski cerkvi g. **Edvard Širca**.

Dragi Taborjani:

Junij 1981 zaznamuje 36. leto pi Vetrinjski tragediji. Da, tri ducate let je preteklo od tedaj, ko je cvet slovenstva bil izdan, prevaran in zločinsko pomorjen. Statistika nam pove: če bi komunisti skozi vseh 36 let ubili vsak dan enega domobranca, bi te junijske dni bili umorjeni zadnji.

36 let je dolga doba in morda je največja tragika v zgodovini našega naroda že malo zatonila v naših srcih. Toda, če pomislimo na veličino pomorjenih in na zločin sam, se to ne sme zgoditi. Ta morija nad slovenskim narodom ne sme nikoli v pozabo! Samo pomislimo na to... če bi vsak dan skozi vsa ta leta ubili le enega, bi te dni omahnil zadnji domobranec v kraške jame...

Mi vemo dobro, da so domobranci bili resnični junaki, ljubili so slovensko domovino in zato so stopali na plan, da jo branijo in ji ohranijo

svobodo. Za te ideale so dali od sebe vse, kar so zmogli, in končno žrtvovali svoja življenja na oltar domovine. Bili so vzgojeni in zrastle so v krščanskih idealih; zato so mogli doprinesiti toliko žrtev domovini. Padli so skoro vsi; le peščica nas je preživela morijo in ta peščica je dolžna svetu in zanamcem izpričati vso resnico o gigantski borbi in žrtvah naših junakov. Junaki so, skupno s svojim ljubljnim poveljnikom generalom Rupnikom svoj delež za svobodo že davno doprinesli in tega ne smemo nikdar pozabiti. Mar je torej preveč za nas, da ohranjamo in zabeležimo to, čemur smo bili žive priče. Ako niti tega ne zmoremo, potem nismo vredni, da se nazivamo domobranci. Naš narod ne bi nikdar padel v komunistično suženjstvo, če ne bi v ozadju bila umazana mednarodna kupčija, ki je naš narod skupaj s številnimi drugimi enostavno prodala komunističnim valptom.

Mi verujemo, da bo kri naših mučencev nekoč obrodila obilen sad in da bo vrnila narodu svobodo, ki mu je bila ukradena pred 36 leti. Ker verujemo tako, je tudi nujno, da storimo vse, da bo bodoči zgodovinar vedel iz prvega vira, kaj se je pri nas dogajalo med vojno in revolucijo in da bo spoznal veličino slovenskih borcev, ki so leta 1945 po zmagi na bojnem polju bili izdani in pomorjeni. Tem pomorjenim bratom bo zgodovina nekoč dala mesto, ki jim pripada, in tu mi lahko mnogo pripomoremo. O, naj le komunistični laži-piscei pišejo svojo zgodovino, resnica bo nekoč prevladala; in ta resnica vedno glasneje prihaja na dan.

V teh junijskih dneh pomislimo na našo bojno in junaško preteklost in poklonimo se junakom slovenskega naroda ter sklenimo, da jim bomo ostali zvesti vse dni našega življenja.

Bog — Narod — Domovina

France Grum, l. r.
za glavni odbor

Marksizem je zmotnejši kot kapitalizem

Kršćanstvo prinaša popolno odrešenje. „Iščite božje kraljestvo, drugo vam bo navrženo“! je rekel Jezus. Ako bi človeštvo uredilo svoje življenje v skladu z zahtevami božjega kraljestva, bi tudi v človeškem kraljestvu ne bilo nobenih napak. Tako pa že vemo, da noben poskus organiziranja človeškega kraljestva ne bo zadovoljiv, ako ne bo v soglasju z načeli božjega kraljestva. Dve ideologiji se bojujeta za nadvlado sveta: kapitalizem in marksizem. Soditi ju moramo po njunih sadovih. Obe sta zmotni, toda ena bolj ko druga. Primer: Zahodna Nemčija je dosegla veliko večji razvoj kakor Vzhodna Nemčija. Češkoslovaška je bila bogata dežela, ko je bila kapitalistična, sedaj je revna. Poljska s svojim zemeljskim in podzemeljskim bogastvom ima polovico toliko dolga kakor Brazilija in trikrat manj prebivalcev. Tako je pri vseh socialističnih deželah. Norost je želeti ta sistem za Brazilijo. Ako s sistemom, ki je manj zmoten, toliko dolgujemo, kaj bo šele, če bo zmotnejši sistem? (O Convivio, Sao Paulo, 12.4.1981)

ZEDINJENA SLOVENIJA

Ramón L. Falcón 4158,
Capital Federal

Dragi Slovenci in Slovenke!

Slovenci, zbrani dne 26. aprila 1981 na Slovenskem dnevu v Argentini, iskreno in pristrčno pozdravljamo vse Slovence in Slovenke v domovini, na Koroškem, Goriškem, Primorskem, v Porabju ter tudi ostale, razpršene po vseh celinah sveta.

Kakor vsako leto, tako smo se tudi letos zbrali na Slovenskem dnevu, da znova utrdimo svoje ideale in si znova nabere moči za njihovo uresničenje. Smo in hočemo ostati Slovenci, hočemo biti svobodni, hočemo sami odločati o svoji usodi. Koliko naših bratov in sester ne živi v polni svobodi, koliko Slovencev je preganjanih in zapostavljenih, eni zaradi vere, vesti in demokratičnega prepričanja, drugi zaradi slovenskega rodú. To je bolečina nas, ki živimo v svobodnem svetu. Tem bratom in sestram v stiski moramo pomagati. Trdno upamo, da bo postala naša domovina zopet svobodna, prosta komunističnega nasilja, da ne bo vedno bolj zgubljala svojega krščanskega in slovenskega obraza.

Pomagati hočemo in moramo tudi bratom v zamejstvu, da jim bodo priznane vse tiste narodne pravice, ki jim gredo po božjih in človeških zakonih.

To so, dragi Slovenci, naše skupne skrbi in skupne težnje. To nas vse združuje v veliko družino, ki je Slovenija v svetu.

S slovenskimi pozdravi!

Buenos Aires, Naš dom, San Justo.

Naši podpiranci pišejo

Najprej se Vam lepo zahvalim za darilo, ki sva ga sprejela z bratom. Božič je pred vrati in Vam in vašemu društvu želiva za te lepe dni, da bi novorojeni Zveličar vam vsem prinesel mnogo božjega blagoslova v Novem letu 1981. Pa veliko zdravja in uspeha pri vašem delu! Oprostite moji slabi pisavi;; se mi tako tresejo roke.

Vaše pismo in ček sem prejel in se Vam lepo zahvalim, bo saj za praznik malo priboljška, ker je pri nas taka draginja. Če bo šlo tako naprej, se bo težko živelo. še enkrat prav lepa hvala Vam in vašemu društvu; pa se še kaj priporočim, saj tukaj tako nič ne dobim.

Predno vam kaj pišem, vas vse skupaj z mojim možem lepo pozdravljam. Vse sem v redu prejela, mnogo vam vsem skupaj hvala, ki ste se toliko žrtvovali za mojega moža. Ko sem videla pismo iz Kanade, sem si rekla, hvala Bogu, so še na svetu ljudje, ki mene in mojega moža ne

poznajo, pa nam pomagajo. Moj mož je bolan že preko 20 let, tako bolan, da si ne more pomagati sam nič že 16 let. Meni se smili, pa jaz mu ne morem dosti pomagati, ker sem sama sirota.

Prejel sem piso in ček, za katerega se lepo zahvalim. Bil sem zelo vesel čeka, saj sem ga potreben. Tako mi je zelo hudo, ko človek ne vidi. Žena mi je v bolnišnici, pogledajo in porihtajo me otroci in sosedje. Sam težko hodim, vaš denar mi zelo veliko pomeni, saj sem samo od otrok odvisen. Sem zelo vesel, da dobim kak svoj denar.

Mislím, da zgornjim vrsticam ni potrebno dodati nobenih komentarjev, kajti odgovori na naše podpore, katere dobimo od naših podpirancev, povedo vse.

Za Socialni sklad Tabora ZSPB

I. P.

Dimitrij O. Jeruc

Jarem

Dolga, težavna do tebe je pot;
tavam in iščem iskreno besedo,
polno veselja, poplačanih zmot,
večni, edino resnični moj Credo.

Krik po veselju in pesem svetlobe,
kozmosa zvezde blešče naj vsevdilj;
mati, ob tebi pozabljam tesnobe,
duša dviguje na sili se kril... —

Vem, da bom zgorel kot Ikar ponosni... —
Vendar se hoče mi daleč, v višave;
muči me peza in jarem neznosni,
mojih rojakov pesjanke postave...

Padel bom

Strah me je, mati, teh dolgih noči;
sam sem in tonem v poplavi tišine...

Listje na drevju šumi, šelesti
pesem pozabe, neznosne tujine.

Molk me obkroža in roke koščene
stezajo v mrak se, v globino bolesti;
vedno bolj čutim njih prste jeklene... —
Padel bom, znorel na žalosti cesti. — —

V nočeh

Zdaj vsaka noč je zame balzam čist za rane;
iz nje poteka volja, da sreč ne zvene,
meglé se dvigajo, vse motne in strupene
in divji žrebeci že zapuščajo možgane.

Saj v jasnih dnevih čutim, slišim njih kopita,
ko tolčejo po duši, gnusni in zdivjani,
in v diru peketajo, hrzajo pijani,
da misel je s krvjo in penami oblita...

O, nočni mir in zlate zvezde; pota tiha...! —
Ko svetijo se božji, večnostni kristali,
umikam svetu se, poulični drhali
in miren čakam konca; radosten, brez vzdih... —

Duši me

In veter podi se čez snežno ravan,
temačni oblaki visijo na nebu,
zaman se opiram na žalostno dlan,
življenje odteka kot voda po žlebu,

ko sneg se topi in naznanja pomlad,
a prazne so sanje vstajenja, lepote,
duši me, duši nakopičeni jad
hinavstva in zlobe, človeške slepote.

Iščem te

Bolno je vse, kar me danes obkroža.
— Bolne so misli in srčni utripi;
strta in mrtva je okenska roža,
pesem, umetnost in blaženi kipi.

Hodim po cesti in buljim v neznano;
trpke in grenke kot kaplje pelina
padajo solze na žalostno rano... —
Iščem te, iščem še v snu, domovina! —

Nova ljubezen

Zmaličil sem čisto podobo srca...
Le v mraku brezkraino prostransvo odseva;
vsa iha, sijajna jasnina neba
zgubi se ob svitu viharnega dneva...

Saj v nočni molitvi sem blizu Boga! —
Ko gledam očaran vsa pota Njegova,
prisluhnem utripom gozdov in polja. —
Ljubezen poraja se silna in nova! —

Samotni bolnik

Potihnil je veter nocoj,
zdaj sam sem in šel sem na pot
izgnanstva, večernih grozot,
brez tebe, o, angel ti moj.

Zaman so iskale oči
svetlobo vsemirja ter blaženi mir,
saj padel sem sredi noči,
presahnil studenc ev je vir.

Studenci veselja in smrtni ta krik,
labodova pesem življenja,
v obupu umira samotni bolnik
po stezah brezdomstva, ihtenja.

Megleni dnevi

Zadišalo je davi po rani jeseni... —
Po drevju visé pajčevinaste mreže
in v goste prihajajo dnevi megleni...
Le kaj me na zemljo, na pesem še vee? —

Saj v duši poraja se tisoč bolesti
vseh jalovih, praznih, pozabljenih sanj,
da slutnje drhté kot okleščeni bresti
in tihi vzdihljaji poslednjih spoznanj... —

Prestopil sem mejo samote, tostranstva;
ostajajo dnevi trpljenja, pregnanstva,
ah, dnevi megleni — in zvezde prostranstva... —

PREJELI SMO

THE SOUTH SLAV JOURNAL, Vol. 4, London, December 1980. —
CONTENTS: The South Slav Journal Reception. New Subscription Rates
for 1981. News. — **Articles:** Michael Connock, Is Industry Inefficient in
Yugoslavia's Poor Regions? — John Burnip, "Contemporary Bulgaria"
— Third Complex International Conference. — Dr. Ljubo Sirc, A Grand Tour
of Europe (1942-43) III. — **Documents:** President Ronald Reagan, The
Croats in the Serbs. — Momčilo Selić, "Contents". — Colonel Babić's Re-
port on Conditions in Yugoslavia (1944). — Croat Citizens' Amnesty Pe-
tition. — **Letters to the Editor:** K. H. M. Duke, Miloš Aćin-Kosta, Stephen
Clissold, Alex N. Dragnich, Mirko Dobrota, Dragutin Nikolitch. — **Book
Reviews:** Monica Krippner: The Quality of Mercy, by Dorothy Anderson. —
Ivan Supek: Krivovjernik na Ijevici, by Stephen Clissold. — Dušan Bi-
landžić: Historija Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije; Glav-
ni procesi, by Sir Duncan Wilson. — Mark Wheeler: Britain and the
War for Yugoslavia 1940-43, by Elisabeth Barker. — R. W. Seton-Watson
and the Yugoslavs; Correspondence 1906-1941, by Michael Petrovich. —
Voin Bozhinov and L. Panayotov: Macedonia Documents and Material, by
John Burnip. — Edvard Kardelj: Boj za priznanje in neodvisnost nove
Jugoslavije 1944-1957, by dr. Ljubo Sirc. — **Periodical Reviews:** (Med
pregledom 35 periodikov je zopet vidno tudi poročilo o zadnjih 6 številkah

„Tabora“ letnika 1980.) **Notes on Contributors.** (Predstavljenih je 7 so-delavcev, med katerimi so, kakor je razvidno, močno pomembne osebnosti). — **Books and Periodical Received.** (Iz seznama je razvidno, od kod povsodi prejema list knjige in publikacije v pregled in oceno; kar nedvomno kaže na njegovo veliko veljavo v evropskih in svetovnih kulturnih krogih.) Ker je list od številke do številke zares bogatejši, ga ponovno močno priporočamo vsem našim bralcem, ki obvladajo angleščino. — Naslov: *The South Slav Journal*, 7 Chesterford Gardens, London NW3 7DD, England. — Letna naročnina za Evropo \$ 21.—, ostali svet po zračni pošti \$ 23.— (USA dolarjev).

EL FUTURO DE YUGOSLAVIA — COMUNISTAS “LIBERALES” Y POLITICA SECRETA. — Okrožnica Zajednice jugoslovenskih socialdemokrata z dne 30. septembra 1980 v španščini.

PROMEMORIA — Repudiation of the Tripartite Pact by the Serbian People, 27 March 1941. — Razmnoženina Socijalističke stranke Jugoslavije, Blomstergatan 10 — 722 255 Västerås — Sweden. — Z obilno bibliografijo dokumentirana vsebina obsega: 1. The Tripartite Pact, 27 September 1940. — Events leading to the Signing of the Pact. — 3. Serbian Revolt against the Pact. 4. World Reaction to the Coup d'Etat. — 5. Effect of the Coup d'Etat on “Operation Barbarossa”. — Ker so nam znani nesporni dokumenti o soudeležbi komunistov, omenjeni tudi v najnovejši Zgodovini Slovencev (Cankarjeva založba, Ljubljana, 1979), in ker tudi gornja razmnoženina dokazuje, da sta 27. marec 1941 in njemu sledeča vojna v Jugoslaviji za skoraj tri mesece zadržala nemški vpad v boljše-
viško Sovjetsko zvezo z vsemi poznanimi posledicami, prepuščamo zgodovini, da izreče končno sodbo o tem, kaj je beograjski marčevski puč leta 1941 doprinesel pozitivnega tako za Jugoslavijo samo, kakor tudi za svetovne razmere, katere sodoživljamo.

IZ PISEM

Spoštovani g. Urednik,

4. 6. 1981., Sydney.

Želel bi naročiti Vaš cenjeni list „Tabor“ in Vam v ta namen pošiljam svoj naslov: (...)

Ravno tako bi mi napravili veliko uslugo, če mi morete poslati vse pretekle številke, ki vsebujejo dr. S. Kociprov dnevnik.

Kakor hitro bom sprejel Vašo prvo pošiljko z računom, Vam bom poslal svoj denarni prispevek.

V Vašem delu Vam želim čim več uspeha in Vas pozdravljam,

Vaš I. C.

Pot smo pokazali mi!

Zopet dva primera, dve potrditvi...

Nemški kancler **Helmut Schmidt**: „Zahodni narodi se bodo lahko zoperstavili sovjetskemu izzivanju samo, če dokažejo odločno voljo, podvzamejo skupne akcije in jih vodijo načela složnosti in medsebojnega zaupanja. (UP in EFE v La Prensa, Buenos Aires, 22. 5. 1981.)

Državni tajnik ZD **Alexander Haig**: „Silam zla je potreba zoperstaviti odločnost in enotnost nekomunističnih narodov.“ (UPI v La Nación, Buenos Aires, 19. 6. 1981.)

Pot smo pokazali mi! — Že izza slavnih dni domobranskih bojev proti komunističnemu navalu na našo mučeniško zemljo kličemo: **Svobodni sveta, združite se! — Za Boga — Narod — Domovino!**

TEMA ZA RAZMISLJANJE

Nič ne razkrajja človeške družbe tako, kot pomanjkanje moralne odgovornosti.

C. G. Jung

DAROVALI SO

(Od 16. 4. 1981 do 30. 6. 1981)

ZA ZAVETIŠČE:			
	(v pesih)	Tomažević Lovrenc	26.000
		Tomažević Franc	26.000
Halozan, družina	50.000	N. N., San Justo	2.000
N. N., Bariloche	50.000	Bogataj Mario	14.000
Mikuž Olga	10.000	Filipič Marjan	76.000
Kušar Ivanka	100.000	Iskra Janez	26.000
Matevžič Janez	600.000	Tomažević Lovro	26.000
Puhek Jure	100.000	Prešeren Janez	26.000
Štrubelj Ivanka	100.000	Dolenc Vencelj	26.000
Kočar Lojze	16.000	Jeriha Marjan	24.000
Skvarča Marko	26.000	Marinič Jože	6.000
N. N., San Justo	2.000	Peternelj Jože	6.000
Zupanc Franc	4.000	Rev. Skvarča Stanko	12.000
Tomažević Anton	6.000	N. N., San Martín	1.000
N. N., San Justo	2.000	N. N., Capital	2.000
N. N., San Justo	2.000	Sršen Jure	12.000
Tekavec Ivan	26.000	Erjavec Ida	26.000
Skarlovnik Anica	50.000	Štefanič Jože	36.000
Peterlin Majda	150.000	Šivic Srečko	10.000

Jagodić Florjan	16.000
Ziherl Jože	6.000
Od prireditve (kosila) v Zavetišču 12. 4. 1981	3.417.000
V spomin na pok. Glavič in go.	

Pavlo Grad:

Mikuž Štefka	50.000
V spomin na pok. dr. V. Meršola:	
Likozar Anton	25.000
V spomin na pok. Viktorja Gliha:	
Cof Emil	20.000
Starič Janez	10.000
Kogovšek Jakob (iz zapu- ščine)	1.000.000
Vombergar Jože (iz zapu- ščine)	1.000.000

V spomin na pok. mamu umrlo
v domovini:

Kožar Janez	50.000
V spomin na pok. Jakoba Kogovšek:	
Kožar Janez	50.000

V spomin na **pobite in padle
domobrance 24. čete:**

Buda Stane	50.000
V spomin na pok. Antona Oblak umrlega v domovini:	
Dolenc Vencelj	30.000
Inž. Matičič Anton, druž.	30.000
Tomažević Lovrenc	30.000
Jenko Janez	20.000
(v dol.)	

V spomin na pok. Pepco Bavdaž
in Viktorja Gliha:

Dr. Komotar Anton	50
V spomin na pok. Alojzija Jarem:	
Dejak Franc, družina	20
V spomin na pok. Jožeta Leben:	
Dejak Franc, družina	20
V spomin na pok. Poldeta Jurše:	
Karin Anton	50.000

TISKOVNI SKLAD TABOR:

(v pesih)

N. N., Bariloche	10.000
N. N., Bariloche	10.000

Puhek Ivanka	10.000
N. N., Ramos Mejia	60.000
Jagodić Florjan	10.000
Tomažević Lovro	50.000
(v dol.)	

Kveder Pavle, Kanada	6
Pepevnak Franc	8
Zakrajšek Viktor	8
Zrimšek Franc	3

INVALIDSKI SKLAD TABOR:

(v pesih)

V spomin na pok. starše:

Pfeifer-Šušteršič Helena	20.000
(v dol.)	

Strojin Ana, Kanada	8
Jakše Janez	20
Martinčič Ferdo	20
Staniša Frank	3
Cerar Jože	20
Kastelic Ludvik	8
Borštnik Pavle, ZDA	50
Vavpetič Blaž	4
Dovič Milan	4
Dejak Franc	10
Klemenčič Stane, Trenton	20
Trček Ivan	5
Košir Franc	5
Škerl Franc	5
Medved Vencelj, Batava	10
Medved Ivo	10
Gospodarič Albin	10
Mihelič Miro, Toronto	100
Genoria Angela	20
Senica Janez	20
Jamnik Ludvik	8
Golobič Jože	18
Kus Franc	8
Kavčič Ivan	75
Kokelj Tončka	40
Pleško Stane	20
Kastelic Jože, Bildar	50
Senica Janez	40
Zakrajšek Viktor	50
Dejak Lojze	50

Ferkul Edi	15	Štih Anton	20
Ugoušek Stane	100	Babič Lojze	20
Zrimšek Franc	20	V spomin na pok. Jožeta Leben:	
Žukovec Hilarij	43	Kunovar Ivan, Milwaukee .	20
Meglič Ignac	38	Jakoš Ivan	20
Tomšič Franc	20	Limoni Janko	10
Pepevnak Franc	50	Bambič Ivan	10
Dejak Ignac	28	Kolman Ludvik	10
Košir Janez	10	Mejač Miha	10
Kolenc Tone, Alberta ...	20	Coffelt Mici	10
Koščak Franc	20	Mejač Franjo	20
Lamovšek Stane	20	Tavčar Ignac-Matilda	10
Zakrajšek Martin	20	Društvo Tabor Milwaukee	25
Kreže Franc	50	Ovnič Maks, druž.. ZDA .	20
Boh Ivan, Alberta	50	V spomin ob smrti moža-Jožeta:	
Torkar Franc	20	Leben Marija	50

Zavetišče dr. Gregorij Rožman

OB ENAJSTI OBLETNICI POLAGANJA TEMELJNEGA KAMNA

in

ŠESTI OBLETNICI BLAGOSLOVITVE STAVBE

BO V NEDELJO, 30. AVGUSTA 1981, V ZAVETIŠČU SV. MAŠA
ZA VSE DOBROTNIKE USTANOVE, KI JE SLOVENCEM ŽE
V PONOS.

PO SV. MAŠI SKUPNO KOŠILO.

Pribor prinesite s seboj!

Vabi ODBOR

V S E B I N A

Por Dios, Pueblo, Patria!	145
Za Boga — Narod — Domovino!	146
Ostani z nami... noč je! (Samo K.)	147
Kratkovidnost ali izdajstvo (Jože Vovk)	149
Vera — srednjeveška plesenš	155
Šlo je za bistvene vrednote	156
Dimitrij Jeruc — Pesmi	160
Odmev iz Dolomitov (Dobrovčan)	161
Matica mrtvih 1941-1945	177
Naši mrtvi	179
Marksizem je zmotnejši kot kapitalizem	183
Naši podpiranci pišejo	184
Pesmi (D. O. Jeruc)	185
Prejeli smo	189
Za beležnico	190
Darovali so	190

